

คู่มือมุสลิม

ในการเผชิญหน้าโรคระบาด

คำแนะนำเนื่องในวิกฤตไวรัสโคโรนา COVID-19

مؤسسة السلام

สถาบันอิสลาม AL-SALAM INSTITUTE

รศ.ดร.อิสมาอีลลุตฟี จะปะกียา *เขียน*

ชูฟัอม อูษมาน *บรรณาธิการแปล*

คู่มือมุสลิมในการเผชิญหน้าโรคระบาด

คำแนะนำเบื้องต้นในวิกฤตไวรัสโคโรนา COVID-19

เขียน รศ.ดร.อิสมาอีลลุตฟี จะปะกียา

คำนิยามโดย นายอาศิส พิทักษ์คุมพล จุฬาราชมนตรี
พลเรือตรี สมเกียรติ ผลประยูร เลขาธิการ ศอ.บต.
นพ.อนันต์ชัย ไทยประทาน ที่ปรึกษาสมาคมจันทร์เสี้ยว
การแพทย์และสาธารณสุข

แปลโดย อิสมาอีล ราโฮ | มุคิลิศ ดอเลาะ | อลลาวี สามะ
รอมลี ยูโซะ | อัลนาวาวี สามะ | มุฮัมหมัด สามะ
ในนามนักวิชาการ Home of Sunnah

บรรณาธิการ ซุฟอัม อุษมาน

พิมพ์ครั้งแรก

ชะฮฺบาน 1441 / เมษายน 2020

จัดพิมพ์โดย

สถาบันอัลสลาม มหาวิทยาลัยฟาฏอนี

สนับสนุนงบการจัดพิมพ์โดยองค์กรต่าง ๆ และผู้มีจิตศรัทธา
แจกฟรี ห้ามจำหน่าย

مؤسسة السلام

สถาบันอิสลาม AL-SALAM INSTITUTE

สารบัญ

ค่านิยมจุฬาราชมนตรี	6
ค่านิยมเลขากิจการศูนย์อำนวยการบริหารจังหวัดชายแดนภาคใต้	8
ค่านิยมที่ปรึกษาสมาคมจันทร์เสี้ยวการแพทย์และสาธารณสุข	12
คำนำบรรณาธิการ	15
คำนำผู้เขียน	16
บทที่หนึ่ง ข้อเท็จจริงและหิกมะฮ์จากโรคระบาด โควิด-19	19
พิตนะฮ์ที่ไม่ได้รับการแก้ไขมักจะมีโทษครอบคลุม	21
จุดยืนของผู้ศรัทธาต่อโรคระบาด	22
บทที่สอง วิธีป้องกันจากไวรัสโคโรนา โควิด-19	27
หนึ่ง รักษาความสะอาด	27
สอง การกินและดื่มตามสุนนะฮ์	29
สาม ออกกำลังกายสม่ำเสมอ	30
สี่ กักตัวอยู่ในบ้าน	30
ห้า ออกจากบ้านพร้อมคูอาฮ์และสวมใส่หน้ากาก	31
หก ห่างไกลจากทำบาป	32
เจ็ด งดการรวมตัวคลุกคลีในที่ชุมนุม	32
แปด แยกผู้ป่วยออกจากคนที่มีสุขภาพปกติ	33
เก้า การเป่ารักษาด้วยอัลกุรอานและสุนนะฮ์	34
สิบ อิสติซฟาร และ เตาบะฮ์ ให้มาก	35
สิบเอ็ด ซิกิรรำลึกถึงอัลลอฮ์และคูอาฮ์ให้มาก	36
สิบสอง สุกญุดและขอขอบคุณต่ออัลลอฮ์	43
สิบสาม ละหมาดฟัฎูให้ครบถ้วน	44

ลิปส์ ละหมาดสุนัตให้มาก	45
ลิปห่า ทำดีต่อเพื่อนมนุษย์	46
ลิปหก ปิดฝาภาชนะบรรจุน้ำและน้ำ	47
ลิปเจ็ด อ่านอายะฮ์กุรลัยก่อนนอน	47
บทที่สาม วิธีการเอาชนะโรคระบาดโควิด-19	49
หนึ่ง เชื้อมันใน เกาะฏอห์ เกาะดร์ ของอัลลอฮ์	49
สอง อดทนพร้อมกล่าวคำ อินนาลิลลาฮ์ วะอินนา อิลัยฮิ รอญิอูน	50
สาม ขอคูอาฮ์	51
สี่ เชื้อฟงและประพตติดีต่อบิดามารดา	53
ห้า พยายามหาวิธีการรักษาที่ดี	53
หก หมั่นบริจาคทาน	54
เจ็ด พักผ่อนให้เพียงพอ	54
แปด รำลึกถึงอัลลอฮ์ให้มาก	55
เก้า คิดบวกต่ออัลลอฮ์	55
สิบ สั่งใช้ในความคิด ห้ามปรามความชั่ว ปิดสถานที่อบายมุข	56
บทที่สี่ ละหมาดในยามวิกฤติโรคระบาดโควิด-19	57
2.1 กรณีที่โรคเพิ่งเริ่มจะระบาด (วิกฤติขั้นแรก)	58
2.2 กรณีที่เชื้อโรคกำลังระบาด (วิกฤติขั้นที่สอง)	59
2.3 กรณีที่เชื้อโรคกำลังระบาดอย่างหนัก (วิกฤติขั้นที่สาม)	61
2.4 หมั่นเพียรในการประกอบศาสนกิจส่วนตัวที่บ้าน	62
บทที่ห้า การอดทนและเสียชีวิตจากโรคระบาดโควิด-19	65
บทที่หก สรุปส่งท้าย	69

คำนิยมจุฬาราชมนตรี

ข้าพเจ้าขอชื่นชมและขอขอบคุณ รศ.ดร.อิสมาอีลลุตฟี จะปะกียา อธิการบดี มหาวิทยาลัยฟาฏอนี ที่ได้เขียน “คู่มือมุสลิมในการเผชิญหน้าโรคระบาด คำแนะนำเนื่องในวิกฤตไวรัสโคโรนา COVID-19” โดยหวังว่า คู่มือเล่มนี้จะเป็นอีกทางออกหนึ่งควบคู่กับการปฏิบัติตามกระบวนการทางสาธารณสุขและมาตรการต่าง ๆ ที่ออกประกาศโดยภาครัฐ เพื่อลดการแพร่ระบาดของเชื้อไวรัส ซึ่งกระบวนการดังกล่าวนี้เป็นกระบวนการทางกายภาพในการดูแลป้องกัน และรักษาตนเองและสังคมให้ปลอดภัยและผ่านพ้นวิกฤตครั้งนี้ แต่มนุษย์ทุกคนถูกสร้างให้มีธรรมชาติที่อ่อนไหว มีความกังวล ดังพระดำรัสแห่งอัลลอฮ์ ทรงตรัสว่า

﴿ وَخُلِقَ الْإِنْسَانُ ضَعِيفًا ﴾ [النساء: ๒๘]

ความว่า “และมนุษย์ถูกบังเกิดขึ้นในสภาพที่อ่อนแอ”

มนุษย์จึงใฝ่หาและไขว่คว้าที่พึงทางใจเพื่อทำให้จิตวิญญาณมีความสงบ ซึ่งแน่นอนว่า กระบวนการและมาตรการข้างต้นนี้ได้ถูกบรรจุไว้อย่างครบถ้วนสมบูรณ์ในหลักคำสอนของศาสนาอิสลามมากกว่า 1400 ปี โดยศาสดามูฮัมหมัดและบรรดาอัครสาวกของท่านได้ปฏิบัติไว้เป็นแบบอย่างและ

เป็นแนวทางให้ประชาชาติของท่านได้เจริญรอยตามในการเผชิญกับภัยพิบัติ และวิกฤติต่าง ๆ ทั้งกายภาพและจิตภาพ และในสภาวะการณ์เช่นที่กำลังเกิดขึ้นนี้ จึงจำเป็นต้องสร้างขวัญและกำลังใจให้ตนเองด้วยหลักคำสอนของศาสนา เพื่อเสริมสร้างความมั่นคงทางจิตใจให้มีความยำเกรงต่ออัลลอฮ์ พระผู้เป็นเจ้าของ ให้มีความอดทนต่อสภาวะการณ์การแพร่ระบาดของเชื้อไวรัสโคโรนา (COVID 19) ให้หมั่นประกอบคุณงามความดีและหมั่นขออุมมา (ขอพร) ให้วิกฤติครั้งนี้ผ่านพ้นไปด้วยดี

ข้าพเจ้าหวังเป็นอย่างยิ่งว่า เนื้อหาสาระตามหลักคำสอนของศาสนาอิสลามในคู่มือชุดนี้จะยังประโยชน์แก่มุสลิมและบุคคลทั่วไปในการเสริมสร้างภูมิคุ้มกันทั้งร่างกายและจิตใจ ในการเผชิญกับสถานการณ์โรคระบาด และปฏิบัติตามกระบวนการและมาตรการต่าง ๆ ทั้งภาครัฐและองค์กรศาสนา พร้อมทั้งน้อมรับบททดสอบครั้งนี้ เพื่อให้เป็นบทเรียนการดำเนินชีวิตของทุกคนในอนาคตต่อไป

นายอาคิส พิทักษ์คุมพล
จุฬาราชมนตรี
สถาบันอิสลาม AL-SALAM INSTITUTE

คำนิยมเลขานุการ

ศูนย์อำนวยการบริหารจังหวัดชายแดนภาคใต้

โรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 (COVID – 19/โควิด-19) เป็นโรคไวรัสสายพันธุ์ใหม่ (อุบัติใหม่) ที่อุบัติขึ้นปลายปี พ.ศ.2562 ส่งผลให้มีผู้ติดเชื้อจากทั่วโลกประมาณ 1,098,000 คน เศษ เสียชีวิตประมาณ 59,000 คนเศษ (ณ เข้าวันที่ 4 เมษายน 2563) การเกิดโรคระบาดในครั้งนี้เป็นปรากฏการณ์ที่ทำให้ทุกสรรพสิ่งในสังคมโลกแทบหยุดการเคลื่อนไหว เป็นเหตุการณ์ที่สร้างความหวาดกลัวและวิตกกังวลให้กับมนุษย์มากที่สุดนับแต่สิ้นสุดสงครามโลกครั้งที่สองเป็นต้นมา เชื้อไวรัสโควิด-19 ได้แพร่กระจายฝ่ากำแพงเชื้อชาติ ศาสนา รััฐชาติต่าง ๆ ไปทุกภูมิภาคอย่างมีอาจสกดกันได้ ทำให้ประเทศต่าง ๆ ทั่วโลกต้องเร่งวางมาตรการป้องกันเพื่อรับมือโรคร้ายนี้ในทุกวิถีทาง ทั้งการออกคำสั่ง การขอความร่วมมือ การสร้างความเข้าใจ ปิดเมือง ปิดประเทศ และอีกหลากหลายวิธีการที่จะหยุดการแพร่ระบาดและหยุดการคร่าชีวิตของพลเมืองของแต่ละประเทศ

ในประเทศไทย ณ ปัจจุบัน (สัปดาห์แรกของเดือนเมษายน พ.ศ. 2563) จำนวนผู้ติดเชื้อและเสียชีวิตยังอยู่ในระดับไม่สูงมาก (ติดเชื้อประมาณ 2,000 ราย เสียชีวิตประมาณ 20 ราย) นั่นเป็นเพราะการที่รัฐบาลและประชาชนชาวไทยได้ร่วมมือกันอย่างสุดความสามารถ อย่างไรก็ตาม การแพร่ระบาดยังไม่สามารถคาดการณ์ได้ว่าจะสิ้นสุดลงเมื่อใด ดังนั้น รัฐบาลจึงกำหนดมาตรการหลายด้านที่จะป้องกัน ควบคุม การแพร่ระบาดโดยเฉพาะ ความเสี่ยงจาก **“การรวมกลุ่มหรืออยู่ในระยะใกล้ชิด”** ซึ่งจะต้องหลีกเลี่ยง (ปัจจุบันเรียกว่า Social Distancing/Physical Distancing) ซึ่งมีมาตรการหลายด้านตั้งแต่การงดกิจกรรมต่างๆ ปิดโรงเรียน มหาวิทยาลัย สถานบันเทิง ศูนย์การค้า งด/ระงับการเดินทางข้ามพื้นที่ หรือห้ามออกนอกเคหสถาน (บางเวลา) เป็นต้น ซึ่งความสำเร็จของการหยุดการแพร่ระบาดให้ได้อย่างมีประสิทธิภาพนั้น **“จำเป็นต้องได้รับความร่วมมือ และความเสียสละของประชาชนทุกคน”** เนื่องจากข้อกำหนดหรือข้อห้ามต่างๆ นั้น ย่อมกระทบกับการดำเนินชีวิตตามปกติและความสะดวกสบายของประชาชน

สำหรับพื้นที่จังหวัดชายแดนภาคใต้ของประเทศไทยมีพี่น้องประชาชนประมาณร้อยละ 80 นับถือศาสนาอิสลาม มีความเชื่อ ความศรัทธา และปฏิบัติกิจกรรมทางศาสนาอย่างเคร่งครัด โดยเฉพาะการละหมาดร่วมกันที่มีสยิดในวันศุกร์ การรับฟังการบรรยายทางศาสนา มีประเพณีการสละม ด้วยการสัมผัสมือ การสวมกอด การสัมผัสส่วม เป็นต้น แต่หลังจากเกิดภาวะโรคระบาดโควิด-19 รัฐบาลได้ประกาศมาตรการต่าง ๆ ที่เป็นข้อห้าม หรือจำกัดการดำเนินการบางอย่างที่กระทบต่อวิถีชีวิตโดยเฉพาะการประกอบกิจกรรมทางศาสนา ทำให้ประชาชนบางส่วนก็เกิดความกังวลว่าจะปฏิบัติ

อย่างไรให้เหมาะสมระหว่างข้อกำหนดของรัฐกับหลักปฏิบัติทางศาสนาหรือความเชื่อที่มีมาอย่างยาวนาน

แต่เป็นความโชคดีของประชาชนในพื้นที่จังหวัดชายแดนภาคใต้ที่ได้มีผู้รู้และเชี่ยวชาญในหลักการศาสนาอิสลามและนักวิชาการศึกษาท่านหนึ่งคือ **รศ.ดร.อิสมาอีลลุตฟี จะปะกียา อธิการบดีมหาวิทยาลัยฟาฏอนี** ซึ่งเป็นผู้ที่ได้รับการยอมรับนับถืออย่างสูงในหมู่เยาวชนที่เป็นนิสิตนักศึกษาในมหาวิทยาลัย มีลูกศิษย์มากมายทั้งภายในและต่างประเทศ และประชาชนในพื้นที่จังหวัดชายแดนภาคใต้ เป็นผู้ที่แตกฉานทางด้านศาสนาอิสลามจนเป็นที่ยอมรับขององค์กรระหว่างประเทศ (ด้านศาสนาอิสลาม) หลายแห่ง ได้สละเวลาของท่าน รวบรวม เรียบเรียง และเขียนหนังสือ **“คู่มือมุสลิมในการเผชิญหน้าโรคระบาด คำแนะนำเนื่องในวิกฤติไวรัสโคโรนา COVID-19”** ซึ่งถือว่าเป็นหนังสือที่ **“มีความสำคัญยิ่งในสภาวะการณ์เช่นนี้”** เนื่องจากท่านได้อธิบาย ให้คำแนะนำ การสร้างความเข้าใจให้พี่น้องมุสลิมในพื้นที่จังหวัดชายแดนภาคใต้ (รวมทั้งในประเทศไทย) ในห้วงเวลาของการเผชิญหน้ากับโรคระบาด จากมหันตภัยโควิด-19 ว่า ควรจะปฏิบัติตน/ปรับตัวในการดำเนินชีวิต รวมทั้งปฏิบัติกิจกรรมทางศาสนา ให้สอดคล้องกับแนวทางข้อกำหนดต่าง ๆ ของรัฐบาลได้อย่างไร โดยที่ไม่ขัดแย้งกับหลักศาสนา แต่สามารถทำให้ตนเองมีความปลอดภัยจากการติดเชื้อฯ รวมทั้งไม่เป็นพาหะในการแพร่เชื้อให้กับบุคคลในครอบครัวหรือบุคคลอื่นในสังคม

ผมจึงขอขอบคุณ รศ.ดร.อิสมาอีลลุตฟี จะปะกียา อธิการบดี มหาวิทยาลัยฟาฏอนี เป็นอย่างสูง ที่ท่านได้เป็นผู้นำในเชิงวิชาการทางศาสนาที่ได้ชี้นำวิธีปฏิบัติที่ถูกต้อง เหมาะสม ตั้งแต่ช่วงแรกของการแพร่ระบาดของโรคโควิด-19 ในประเทศไทย อาทิ ประเด็นที่ท่านได้กล่าวว่า **“การละหมาดที่มีสยิดสำคัญ แต่การป้องกันโรคสำคัญกว่า”** ซึ่งทำให้พี่น้องมุสลิมมีความเข้าใจที่ถูกต้อง และที่สำคัญท่านได้สละเวลา สติปัญญา ในการรวบรวม เรียบเรียง เขียนหนังสือ **“คู่มือมุสลิมในการเผชิญหน้าโรคระบาด คำแนะนำเนื่องในวิกฤติไวรัสโคโรนา COVID-19”** ซึ่งผมเชื่อว่าจะเป็นประโยชน์ต่อพี่น้องมุสลิมและเพื่อนมนุษย์ทุกคน ขอพรจากพระผู้เป็นเจ้าเอกองค์อัลเลาะห์ ได้โปรดประทานพรให้ท่านมีสุขภาพร่างกายแข็งแรง สมบูรณ์ เพื่อทำประโยชน์ให้กับสังคมไทย และประเทศชาติอย่างยาวนาน ตลอดไป

พลเรือตรี สมเกียรติ ผลประยูร

เลขาธิการ ศอ.บต.

مؤسسة السلام

สถาบันอิสลาม AL-SALAM INSTITUTE

คำนิยมที่ปรึกษา

สมาคมจันทร์เสี้ยวการแพทย์และสาธารณสุข

โรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา (COVID 19) เป็นโรคอุบัติใหม่ เมื่อปลายปี พ.ศ.2562 ส่งผลให้ปัจจุบันมีผู้ติดเชื้อจากทั่วโลกมากกว่า 1 ล้านคน เสียชีวิตมากกว่า 5 หมื่นคน และมีแนวโน้มจะเพิ่มมากขึ้นเรื่อย ๆ การเกิดโรคระบาดในครั้งนี้ ถือได้ว่าเป็นโรคระบาดที่รุนแรงที่สุดในรอบหนึ่งร้อยปี เป็นปรากฏการณ์ที่ทำให้มีผลกระทบต่อมนุษยชาติมากที่สุด รองจากสงครามโลก 2 ครั้งที่ผ่านมา

สำหรับในพื้นที่ห้าจังหวัดชายแดนภาคใต้ ได้แก่ ปัตตานี ยะลา นราธิวาส สงขลา และสตูล ซึ่งเป็นพื้นที่ที่พี่น้องประชาชนประมาณร้อยละ 70 นับถือศาสนาอิสลาม ก็เป็นหนึ่งในพื้นที่ที่มีการระบาดของเชื้อ COVID-19 ในวงกว้างแล้ว โดยมีตัวเลขผู้ติดเชื้อที่ได้รับการยืนยันเป็นจำนวนทั้งสิ้น มากกว่า 200 รายและมีผู้เสียชีวิตแล้ว 4 ราย (ณ วันที่ 7 เมษายน 2563)

ศาสนาอิสลามเป็นศาสนาที่พระเจ้าเป็นเจ้าทรงประทานมาเพื่อเป็นทางนำในการดำเนินชีวิตแก่มนุษยชาติ ผ่านท่านศาสดามุฮัมมัด (ซ.ล) โดยคำสอนครอบคลุมทุกกิจการของมนุษย์ แม้กระทั่งหลักการป้องกันการแพร่กระจายของโรคจากแหล่งแพร่ระบาด และส่งเสริมหลักการปฏิบัติตนในการรักษาสุขภาพและป้องกันโรคภัยในยามวิกฤตโรคระบาด เนื่องจากร่างกายของมนุษย์นั้นเป็นอามานะห์ที่อัลลอฮ์ให้ดูแลรักษาให้สมบูรณ์แข็งแรง เพื่อที่จะสามารถประกอบศาสนกิจและปฏิบัติภารกิจของตนเองได้อย่าง

สมบูรณ์ วิถีวัฒนธรรมของศาสนาอิสลามเป็นวิถีที่มีวัตรปฏิบัติที่ต้องประกอบ ศาสนกิจร่วมกัน เช่น การละหมาด ๕ เวลาโดยพร้อมเพรียงกันที่มีสัจด์ และมี ข้อบังคับที่ให้มุสลิมมาร่วมตัวกันทุกวันศุกร์เพื่อฟังธรรมและละหมาดร่วมกันที่ มีสัจด์ มุสลิมได้ปฏิบัติจริยวัตรดังกล่าวอย่างเคร่งครัด และเป็นภาพลักษณ์ ที่สวยงามในพื้นที่ห้าจังหวัดชายแดนใต้มาโดยตลอด

อย่างไรก็ตาม ในภาวะวิกฤตโรคระบาดที่เกิดขึ้น หนึ่งในข้อเสนอแนะ ทางการแพทย์ที่ปฏิบัติแล้วเทียบได้กับการรักษาโรค คือ การเว้นระยะห่าง ทางสังคม (Social Distancing) ในทุกกิจกรรม ดังที่หลายหน่วยงานได้ กำหนดไว้และปฏิบัติอยู่โดยทั่วไป อาทิเช่น การปิดสถานศึกษา การยกเลิก กิจกรรมที่มีการรวมตัวกันในที่สาธารณะของหน่วยงานรัฐ การปิดตลาด การ ปิดห้างสรรพสินค้า รวมถึงการปิดสถานบริการต่าง ๆ ซึ่งมาตรการดังกล่าวได้ ช่วยลดการรวมกลุ่มกันของผู้คน และช่วยลดการแพร่ระบาดได้อย่างมาก การ ใช้มาตรการเว้นระยะห่างทางสังคมในภาวะวิกฤตเช่นนี้ เป็นฉันทามติทาง พิกษจากสภาอูลามาอีในประเทศมุสลิมหลายประเทศทั่วโลก เช่น ซาอุดีอาระเบีย จอร์แดน กาตาร์ คูเวต มาเลเซีย บรูไน รวมทั้งประเทศไทย โดยการนำของท่านจุฬาราชมนตรี โดยมีเหตุผลสนับสนุนคือ ในภาวะวิกฤติ จะเป็นที่อนุมัติให้ผ่อนผันให้ปฏิบัติละหมาดที่บ้านได้ แต่ทั้งนี้ความเข้าใจ ประเด็นดังกล่าวนั้นยังไม่เป็นที่แพร่หลายในหมู่ประชาชนห้าจังหวัดชายแดน ภาคใต้ อันนำมาซึ่งการขาดความตระหนักในการที่จะร่วมกันป้องกันไม่ให้โรค ระบาดลุกลามด้วยวิธีการเว้นระยะห่างทางสังคม

ในฐานะที่สมาคมจันทร์เสี้ยวการแพทย์และสาธารณสุขเป็นองค์กรที่ ทำหน้าที่เป็นศูนย์วิชาการบูรณาการอิสลามด้านการแพทย์และสาธารณสุข ให้แก่ประชาชน ได้รับคำแนะนำจาก รศ.ดร.อิสมาอีลลุตฟี จะปะกียา อธิการบดีมหาวิทยาลัยฟาฏอนี ให้ออกแนวทางการปฏิบัติตนของมุสลิมใน ช่วงแรก ๆ ของการแพร่ระบาดของโรคโควิด19 ในประเทศไทย และท่านยัง

เป็นผู้นำศาสนา ที่ได้รณรงค์สร้างความเข้าใจ ซึ่งนำวิถีปฏิบัติที่ถูกต้อง ตั้งแต่ช่วงโรคโควิด 19 เริ่มแพร่ระบาด จนทราบมาว่าท่านได้นิพนธ์หนังสือ “คู่มือมุสลิมในการเผชิญหน้าโรคระบาด คำแนะนำเนื่องในวิกฤติไวรัสโคโรนา COVID-19” ซึ่งถือว่าเป็นหนังสือที่มีความสำคัญอย่างยิ่ง และจะเป็นประโยชน์ต่อพี่น้องมุสลิมและมนุษย์ทุกคน เพราะสิ่งที่โลกกำลังเผชิญในเวลานี้ นอกจากความรวดเร็วและความรุนแรงในการแพร่ระบาดของโรคแล้ว ที่สำคัญคือการตื่นตระหนกที่มากเกินไป (Panic) ของประชาชนโดยเฉพาะจากการเสพข้อมูลข่าวสารที่ขาดการคัดกรองอย่างมีสติและขาดการมอบหมายต่ออัลลอฮ์ (ตะวักกัล) ที่ถูกต้อง

ในหนังสือเล่มนี้ท่านได้สร้างความเข้าใจที่ถูกต้องในมุมมองของวิทยาศาสตร์และศาสนาในการเผชิญหน้ากับโรคระบาด แนวทางการปฏิบัติตนและปรับตัวในการดำเนินชีวิต รวมทั้งการปฏิบัติกิจกรรมทางศาสนา ให้สอดคล้องกับข้อกำหนดด้านการสาธารณสุข อันจะทำให้ตนเองมีความปลอดภัยจากการติดเชื้อ และไม่ทำให้ตนเองเป็นพาหะในการแพร่เชื้อให้กับบุคคลในครอบครัวหรือบุคคลอื่นในสังคม

ผมจึงขอพรจากพระผู้เป็นเจ้า ขอพระองค์ทรงตอบรับการทำงานที่ดีนี้ของ รศ.ดร.อิสมาอีลลุตฟี จะปะกียา และขอพระองค์ทรงประทานสุขภาพแข็งแรง สมบูรณ์ให้แก่ท่าน เพื่อจะได้ทำประโยชน์ให้กับสังคมมุสลิม สังคมไทย และประเทศชาติต่อไป

สถาบันอิสลาม AL-SALAM INSTITUTE

นพ.อนันต์ชัย ไทยประทาน

ประธานมูลนิธิเพื่อการแพทย์และสาธารณสุข
ที่ปรึกษาสมาคมจันทรเสี้ยวการแพทย์และสาธารณสุข

คำนำบรรณาธิการ

อัลหัมดุลิลลาฮ์ หนังสือ “คู่มือมุสลิมในการเผชิญหน้าโรคระบาด” คำแนะนำ
เนื่องในวิกฤตไวรัสโคโรนา COVID-19 เล่มนี้ เป็นผลงานเร่งด่วนที่ได้รับความ
ไว้วางใจจากผู้เขียน รองศาสตราจารย์ ดร.อิสมาอีลลุตฟี จะปะกียา
ให้ทีมงาน E-daiyah รับผิดชอบแปลเป็นภาษาไทย เพื่อจัดพิมพ์เป็นข้อมูล
ความรู้และข้อแนะนำการปฏิบัติตัวในช่วงที่เกิดโรคระบาดในขณะนี้

เราได้รับความร่วมมือจากนักแปลกลุ่มบ้านอัล-สุนนะฮ์ Home of
Sunnah ที่อาสาแบ่งความรับผิดชอบในการแปลให้เสร็จสมบูรณ์ได้เร็วที่สุด
เพื่อให้ทันต่อสถานการณ์โรคระบาดที่กำลังกระจายตัวอย่างหนักโดยเฉพาะ
อย่างยิ่งในพื้นที่ของสังคมมุสลิมเอง

เราหวังว่า หนังสือเล่มนี้จะเป็นหนึ่งในปัจจัยสำคัญที่จะให้ความรู้ที่
ถูกต้องสำหรับการปฏิบัติตัวของพี่น้องมุสลิม ในการเผชิญหน้ากับโรคระบาด
โควิด-19 ขอวิงวอนผู้อ่านต่ออัลลอฮ์ให้เราปลอดภัยจากโรคร้ายต่าง ๆ และ
ประทานผลแห่งความดีงามจากหนังสือเล่มนี้แก่ผู้อ่านทุกคนสืบไป อามีน

ซูฟอัม อุษมาน

บรรณาธิการ

คำนำผู้เขียน

الْحَمْدُ لِلَّهِ نَحْمَدُهُ وَنَسْتَعِينُهُ وَنَسْتَغْفِرُهُ وَنَسْتَهْدِيهِ وَنَتُوبُ إِلَيْهِ،
وَنَعُوذُ بِاللَّهِ مِنْ شُرُورِ أَنْفُسِنَا وَمِنْ سَيِّئَاتِ أَعْمَالِنَا، مَنْ هَدَاهِ
اللَّهُ فَلَا مُضِلَّ لَهُ، وَمَنْ يَضِلَّ فَلَا هَادِيَ لَهُ. وَأَشْهَدُ أَنْ لَا إِلَهَ إِلَّا
اللَّهُ وَحْدَهُ لَا شَرِيكَ لَهُ، وَأَشْهَدُ أَنَّ مُحَمَّدًا عَبْدُهُ وَرَسُولُهُ، اللَّهُمَّ
صَلِّ وَسَلِّمْ عَلَى نَبِيِّنَا وَحَبِيبِنَا الْمُصْطَفَى مُحَمَّدٍ، وَعَلَى آلِهِ
وَصَحْبِهِ أَجْمَعِينَ. أَمَّا بَعْدُ:

อัลหัมดุลิลลาฮ์ อะลา กุลลิหาล การสรรเสริญทั้งหมดเป็นเอกสิทธิ์
ของอัลลอฮ์ในทุกสถานการณ์ ตั้งแต่ปลายปี 2019 ที่ผ่านมา (ตรงกับเดือน
เราะบีอุษษานีย์ ฮ.ศ.1441) เริ่มมีการระบาดของโรคชนิดหนึ่งด้วยกำหนด
ของอัลลอฮ์ผู้ทรงรอบรู้และปรีชายิ่ง ด้วยต้นตอจากพื้นที่บางแห่งในประเทศ
จีนซึ่งมีการบริโภคอาหารบางอย่างที่หะรอมตามหลักการอิสลามจน
กลายเป็นโรคที่เรียกว่า ไวรัสโคโรนา โควิด-19 ที่ระบาดลุกลามอย่างรวดเร็ว
จากคนสู่คน ในที่สุดการแพร่ระบาดก็ขยายวงกว้างออกไปทั่วโลกจนตัวเลข
ผู้ติดเชื้อทะลุหนึ่งล้านคน และเสียชีวิตไปมากกว่าห้าหมื่นคน (ข้อมูล ณ
ต้นเดือนเมษายน 2020 ซึ่งอาจจะมีตัวเลขเพิ่มขึ้นขณะที่ผู้อ่านกำลังอ่าน
หนังสือเล่มนี้ – บรรณารักษ์) ซึ่งใช้เวลาจนถึงขณะนี้ประมาณสามเดือน
กว่าๆ เท่านั้นเอง แต่ก็ระบาดไปทั่วภูมิภาคของโลกแล้ว สุขหรือนัลลอฮ์ สิ่งใด
ที่อัลลอฮ์กำหนดย่อมเกิดขึ้นตามความประสงค์ของพระองค์

ในประเทศไทยเองก็มีการระบาดของโรคนี้ลุกลามทั่วประเทศ จากเดิมที่มีตัวเลขเฉพาะในกรุงเทพและพื้นที่ใกล้เคียงเท่านั้น แต่สุดท้ายก็ยังสามารถลุกลามครอบคลุมพื้นที่เกือบทั้งหมด ขออภัยขอประทานความปลอดภัยแก่เราทุกคนและทุกๆ ท่านให้พ้นจากโรคร้ายนี้ด้วยเถิด

แท้จริงแล้ว การระบาดของโรคโควิด-19 เป็นเรื่องที่น่าเศร้ายิ่งในรอบหลายร้อยปีที่ผ่านมาของประวัติศาสตร์โลก ส่งผลกระทบแม้กระทั่งกะบะฮ์หรือบัยตุลลอฮ์ก็ต้องปิดไม่ให้คนเข้าไปเญาอะวาฟ มัสยิดอัลหะรอหมและมัสยิดอันนะบะวียก็ต้งจำกัดจำนวนผู้เข้าละหมาดเฉพาะที่ได้รับอนุญาตเท่านั้นเนื่องจากเกรงว่าจะเป็นการแพร่เชื้อเพิ่มขึ้น ความสัมพันธ์ต่างๆ ระหว่างประเทศต้องหยุดชะงัก เศรษฐกิจการค้าล้มระเนระนาด การคมนาคมทั้งทางบก ทางน้ำ และทางอากาศต่างก็ต้งหยุดให้บริการ กิจกรรมต่างๆ ของผู้คนเกิดความระส่ำระสาย สุปหันธ์ลลอฮ์!

เหตุดังกล่าวนี้ จึงมีพี่น้องหลายท่านขอให้ผู้เขียนเรียบเรียงหนังสือคู่มือขึ้นมาเพื่อเป็นคำแนะนำในการเผชิญหน้ากับวิกฤตโรคระบาด โควิด-19 ในครั้งนี้ ตามหลักการอิสลามที่มีปรากฏในคัมภีร์ของอัลลลอฮ์และสุนนะฮ์ของท่านเราะสูลุลลออฮ์ ศ็อลลัลลอฮุอะลัยฮิวะสัลลัม ผ่านการอธิบายของเหล่าอุละมาอ์ที่เชื่อถือได้ เป็นการเติมเต็มหนังสือเล่มเดิมที่ข้าพเจ้าเคยเขียนเกี่ยวกับ “คู่มือผู้ป่วยตามคำสอนอิสลาม” ที่เคยจัดพิมพ์มาแล้วในปี 2012 (ฮ.ศ.1433) ด้วยความหวังว่าอัลลลอฮ์จะทำให้หนังสือเล่มนี้มีประโยชน์แก่บ่าวของพระองค์ทุกคน และได้ประทานความปลอดภัยแก่พี่น้องทุกท่านทั้งชายหญิง รวมถึงผู้คนทั้งหลายในประเทศนี้และทั่วโลกให้รอดพ้นจากโรคร้าย โควิด-19 อามีน

ผู้เขียนขอกล่าวขอบคุณเป็นอย่างสูงแก่ท่านอาคิส พิทักษ์คุมพล จุฬาราชมนตรี พลเรือตรี สมเกียรติ ผลประยูร เลขาธิการศูนย์อำนวยการบริหารจังหวัดชายแดนภาคใต้ (ศอ.บต.) และนายแพทย์อนันต์ชัย ไทยประทาน ประธานมูลนิธิเพื่อการแพทย์และสาธารณสุข และที่ปรึกษาสมาคมจันทร์เสี้ยวการแพทย์และสาธารณสุข ที่ได้กรุณาให้คำนิยามแก่หนังสือเล่มนี้

ขอขอบคุณอุstadh อับดุลกะวิม อะหมัด และคุณอุษมาน อิดริส ที่เห็นดีเห็นชอบอย่างมากในการช่วยเหลือผู้เขียนเพื่อให้เนื้อหาของหนังสือเล่มนี้แล้วเสร็จสมบูรณ์ เช่นเดียวกับพี่น้องท่านอื่นๆ โดยเฉพาะอย่างยิ่งทีมงานที่แปลหนังสือเล่มนี้เป็นภาษาไทยและเวอร์ชันอื่น ๆ ตลอดจนทุกท่านที่ช่วยกันเผยแพร่หนังสือเล่มนี้ให้แก่พี่น้องชายหญิง ไม่ว่าจะเป็นผู้ป่วยหรือคนทั่วไปที่เป็นประชาชาติของท่านนบีมุหัมมัด ศ็อลลัลลอฮุอะลัยฮิวะสัลลัม ขออัลลอฮ์ทรงตอบแทนความดีแก่พวกเขาด้วยเถิด

وصلى الله على نبينا محمد وعلى آله وصحبه وسلم، سبحان رب
رب العزة عما يصفون، وسلام على المرسلين، والحمد لله رب
العالمين.

สถาบันอิสลาม AL-SALAM INSTITUTE

อะคุกูม อัต-ดาอี ละกูม

อิสมาอิล ลุตฟี ฟูฏูนีย์

21 เราะญับ 1441

16 มีนาคม 2020

บทที่หนึ่ง

ข้อเท็จจริงและหikmah จากโรคระบาด โควิด-19

ความจริงเกี่ยวกับโรคระบาดนั้น เป็น สุนนะตุลลอฮ์ หรือกำหนดการของอัลลอฮ์ในรูปแบบของบททดสอบ การลงโทษ และโรคระบาดตามที่พระองค์กำหนด ผ่านสาเหตุบางประการ อาทิ ความอธรรมที่บ่าวก่อขึ้น เพื่อเป็นการลงโทษแก่บ่าวที่พระองค์ทรงประสงค์ เป็นการทดสอบว่าพวกเขาจะกลับตัวเคารพภักดีต่อพระองค์หรือไม่ และพวกเขาไม่สามารถที่หลีกเลี่ยงบททดสอบนี้ได้เลย

อัลลอฮ์ตรัสว่า

﴿ظَهَرَ الْفَسَادُ فِي الْبَرِّ وَالْبَحْرِ بِمَا كَسَبَتْ أَيْدِي النَّاسِ لِيُذِيقَهُمْ
بَعْضَ الَّذِي عَمِلُوا لَعَلَّهُمْ يَرْجِعُونَ ﴿٤١﴾﴾ [الروم: ٤١]

ความว่า “การบ่อนทำลายได้เกิดขึ้นทั้งทางบกและทางน้ำ เนื่องจากสิ่งที่มือของมนุษย์ได้ก่อไว้ เพื่อที่พระองค์จะให้พวกเขาได้ลิ้มรสผลบางส่วนที่พวกเขาประกอบไว้ โดยที่หวังจะให้พวกเขากลับเนื้อกลับตัว” (อ์-รุม 41)

﴿ وَمَا أَصَابَكُمْ مِّنْ مُّصِيبَةٍ فِيمَا كَسَبَتْ أَيْدِيكُمْ وَيَعْفُوا عَنْ كَثِيرٍ
﴿ وَمَا أَنْتُمْ بِمُعْجِزِينَ فِي الْأَرْضِ وَمَا لَكُمْ مِّنْ دُونِ اللَّهِ مِنْ وَلِيٍّ وَلَا

نَصِيرٍ ﴿٣١﴾ [الشورى: ٣٠-٣١]

ความว่า “และไม่มีเคราะห์กรรมอันใดที่ประสบแก่พวกเจ้า เว้นแต่ย่อมต้องเกิดจากจากน้ำมือของพวกเจ้าเอง และยังมีอีกมากที่พระองค์ทรงอภัยให้ พวกเจ้าไม่สามารถที่จะทำให้พระองค์เปลื้องพลับบนพื้นแผ่นดินนี้ได้หรือ และพวกเจ้าไม่มีใครอื่นอีกที่จะคอยเป็นผู้ปกป้องและช่วยเหลือนอกจากอัลลอฮ์เท่านั้น”
(อัล-ชุกรอ 30-31)

ท่านนบีมุหัมมัด ศ็อลลัลลอฮุอะลัยฮิวะสัลลัม ได้กล่าวว่

«فَالطَّاعُونَ شَهَادَةٌ لِّمَتِّي وَرَحْمَةٌ لِّهِمْ، وَرِجْسٌ عَلَى الْكَافِرِينَ»

ความว่า “โรคระบาดนั้นมีผลบุญเสมือนตายชะฮีดสำหรับประชาชาติของฉัน เป็นความเมตตาแก่ผู้ศรัทธา แต่เป็นสิ่งโสโครก นะญิส โรคไข้ และบทลงโทษสำหรับผู้ปฏิเสธศรัทธา”
(บันทึกในมุสนัดของอิมามอะหฺมัด 5/81 ดู เศาะฮี้หฺ อัล-ญามิอุ อัล-เศาะฮีร หมายเลข 60)

สถาบันอิสลาม AL-SALAM INSTITUTE

หมายความว่า ด้วยการปรากฏขึ้นมาของโรคระบาดเช่นไวรัสโคโรนา โควิด-19 นี้ ประชาชาติท่านนบีมุหัมมัด ศ็อลลัลลอฮุอะลัยฮิวะสัลลัม โดยเฉพาะอย่างยิ่งบรรดาผู้ศรัทธาจะได้หมั่นเข้าหาใกล้ชิดต่ออัลลอฮ์ ด้วยการอิสติฆฟาร ขออภัยโทษ กลับเนื้อกลับตัว ขออุมมัล และอดทนอย่างเป็นนิจ เป็นเหตุให้เขาได้รับความเมตตาจากอัลลอฮ์ สูดหานะฮฺ วะตะอาลา

ในทางกลับกัน บรรดาผู้ปฏิเสธศรัทธาก็จะมีความห่างไกลจากอัลลอฮ์ด้วยการที่พวกเขาตั้งภาคี กระทำความชั่ว และฝ่าฝืนต่อพระองค์ อีกทั้งยังสิ้นหวังจากความเมตตาของอัลลอฮ์ จนกระทั่งพวกเขาอุมที่จะกระโจนตัวเองสู่ความหายนะและพินาศ – วัลอียาซุ บิลลาฮ์ มินชาลิก ขอความคุ้มครองจากอัลลอฮ์ให้ห่างไกลจากสิ่งนี้

พิศนะฮ์ที่ไม่ได้รับการแก้ไขมักจะมีโทษครอบคลุม

ตามสุนนะฮ์ตุลลอฮ์อันเป็นกำหนดแนวทางของอัลลอฮ์นั้น เมื่อเกิดพิศนะฮ์/บททดสอบขึ้น แล้วไม่มีผู้ที่คอยแก้ไขหรือปรับปรุงให้ดีขึ้น มันยอมที่จะแพร่กระจายสู่ผู้คนโดยทั่วไป

อัลลอฮ์ ตรัสว่า

﴿ وَاتَّقُوا فِتْنَةً لَا تُصِيبَنَّ الَّذِينَ ظَلَمُوا مِنْكُمْ خَاصَّةً وَاعْلَمُوا أَنَّ اللَّهَ شَدِيدُ الْعِقَابِ ﴿٢٥﴾ ﴾ [الأَنْفَال: ٢٥]

ความว่า “พวกเจ้าจงหวั่นเกรงต่อบทลงโทษ(ที่อัลลอฮ์ใช้ทดสอบ) ซึ่งจะไม่ประสบกับบรรดาผู้ธรรมเท่านั้น (แต่จะประสบแก่สาธารณชน รวมถึงผู้ที่ไม่ธรรมด้วย) และพึงรู้เถิดว่า อัลลอฮ์นั้นเป็นผู้หนักหน่วงในการลงโทษ” (อัล-อันฟาละ :

25)

นี่คือหนึ่งในจำนวนสุนนะฮ์ตุลลอฮ์ที่มักจะปรากฏกับมนุษย์ผู้อาศัยบนแผ่นดินนี้ เมื่อดิถีก็ตามที่เกิดความอธรรมในรูปแบบของการฝ่าฝืนคำบัญชาของอัลลอฮ์ แล้วไม่มีการดูแลแก้ไขปัญหาโดยบรรดาผู้ฟื้นฟูความดี

จุดยืนของผู้ศรัทธาต่อโรคระบาด

1. ศรัทธาและมอบหมายต่ออัลลอฮ์

ผู้ศรัทธาย่อมเชื่อมั่นในกฎสภาพการณ์ (เกาะฎอฮ์ เกาะดัว) ที่เป็นกำหนดของอัลลอฮ์ พวกเขาจะรักษาความศรัทธาต่ออัลลอฮ์เสมอ พร้อมๆ กับตะวักัล(มอบหมายต่อองค์อัลลอฮ์) โดยยึดคำตรัสของอัลลอฮ์ที่ว่า

﴿ قُلْ لَنْ يُصِيبَنَا إِلَّا مَا كَتَبَ اللَّهُ لَنَا هُوَ مَوْلَانَا وَعَلَى اللَّهِ فَلْتَوَكَّلْ ۗ ﴾

[التوبة: ๕๑]

ความว่า “จงกล่าวเถิด(มุหัมมัด)ว่า จะไม่มีสิ่งใดเด็ดขาดที่ประสบแก่เรา(ทั้งเรื่องที่ดีและเรื่องที่ไม่ดี) นอกจากสิ่งที่อัลลอฮ์ได้กำหนดไว้แก่เราเท่านั้น ซึ่งพระองค์เป็นผู้ทรงคุ้มครองเรา และบรรดาผู้ศรัทธาทั้งหลายจงมอบหมายแด่อัลลอฮ์เพียงพระองค์เดียวเท่านั้นเถิด” (อัต-เตาบะฮ์ 51)

การมอบหมายต่ออัลลอฮ์นั้น หมายถึง การพยายามทำมูลเหตุ (อัสباب) ที่จะไปสู่ความสำเร็จและความปลอดภัยเสียก่อน แล้วจึงมอบหมายผลของความพยายามนั้นต่ออัลลอฮ์แต่เพียงผู้เดียว มิใช่ยึดถือยึดมั่นอยู่กับความพยายามและมูลเหตุนั้นเสียเอง มุสลิมจำเป็นต้องพยายามปฏิบัติอย่างดีในส่วนของมูลเหตุที่เป็นอัสبابตามสุนนะตุลลอฮ์ให้ตรงกับที่ได้รับข้อมูลจากผู้เกี่ยวข้องหรือผู้เชี่ยวชาญเกี่ยวกับโรคนั้น ๆ แล้วจึงมอบหมายต่ออัลลอฮ์ด้วยความศรัทธาอันแน่วแน่ต่อกฎสภาพการณ์ (เกาะฎอฮ์ เกาะดัว) ของอัลลอฮ์ ผู้ทรงปรีชายิ่งที่สุดในหมู่ผู้ที่มีความปรีชา

ทั้งหลาย (อะหฺกัม อัล-หาคิมีน) อีกทั้งยังทรงเป็นผู้เมตตายิ่งที่สุดในบรรดาผู้มีเมตตาทั้งหลาย (อิรฺหัม อิร-รอฮิมีน)

เพราะการมอบหมายต่ออัลลอฮ์เพียงพระองค์เดียวเท่านั้น เป็นมูลเหตุสำคัญที่สุดที่จะทำให้บรรลुकุศลปรารถนาและเจตนารมณ์ของแต่ละคน พร้อมกับสามารถปกป้องปิดเป่าจากสิ่งที่ไม่พึงประสงค์อีกด้วย (ดู อิบнул ก็อยยิม, มะดารีจญ์ อัล-ศาลิกีน 2/120)

2. กลับตัวสู่อัลลอฮ์

พึงรู้เถิด แท้จริง เหตุที่อัลลอฮ์ทรงให้บททดสอบใด ๆ ประสบแก่บ่าวคนใดก็ตาม ก็เพื่อจะให้พวกเขากลับตัว จงรักภักดีต่ออัลลอฮ์ ด้วยการเข้าหาใกล้ชิดพร้อมทั้งอิบาดะฮ์ต่อพระองค์

อัลลอฮ์ตรัสว่า

﴿ وَلَنَذِقَنَّهُمْ مِنَ الْعَذَابِ الْأَدْنَىٰ دُونَ الْعَذَابِ الْأَكْبَرِ لَعَلَّهُمْ يَرْجِعُونَ ۝۶۱﴾

[السجدة: 61]

ความว่า “และแน่นอน เราจะให้พวกเขาได้ลิ้มรสการลงโทษอันใกล้ (ในโลกนี้) ก่อนการลงโทษอันยิ่งใหญ่ (ในปรโลก) เพื่อว่าพวกเขาจะได้กลับใจสำนึกผิด” (อัล-สัจญ์ดะฮ์ 21)

นั่นคือข้อเท็จจริงของความเมตตาจากอัลลอฮ์ต่อบรรดาผู้ศรัทธา

3. นอบน้อมต่ออัลลอฮ์

อัลลอฮ์ ตรัสว่า

﴿ وَلَقَدْ أَرْسَلْنَا إِلَىٰ أُمَمٍ مِّن قَبْلِكَ فَأَخَذْنَاهُم بِالْبَأْسَاءِ وَالضَّرَّاءِ لَعَلَّهُمْ
يَتَضَرَّعُونَ ﴿٤٣﴾ فَلَوْلَا إِذْ جَاءَهُمْ بَأْسُنَا تَضَرَّعُوا وَلَكِن قَسَتْ قُلُوبُهُمْ
وَزَيَّنَّ لَهُمُ الشَّيْطَانُ مَا كَانُوا يَعْمَلُونَ ﴿٤٤﴾ ﴾ [الأنعام: ٤٣-٤٤]

ความว่า “และแท้จริง เราได้ส่งศาสนทูตไปยังประชาชาติก่อน
หน้าเจ้า(อับ ลูฮัมมัด) แล้วเราก็ได้ลงโทษพวกเขา ด้วยการให้
เกิดความแร้นแค้นและการเจ็บป่วย เพื่อว่าพวกเขาจะได้นอบ
น้อมต่ออัลลอฮ์ พวกเขาน่าจะนอบน้อม(พร้อมทั้งและกลับเนื้อ
กลับตัว)ต่ออัลลอฮ์ มาตราเมื่อนการลงโทษของเราได้มายัง
พวกเขา? ทว่าหัวใจของพวกเขากลับแข็งกระด้าง (ไม่ยอมรับ
สัจธรรมว่า ทุกอย่างล้วนมาจากอัลลอฮ์) และช่วยภวนได้ตกแต่ง
ให้ความคิดและการกระทำที่ชั่วร้ายของพวกเขากลายเป็นที่สิ่ง
ที่ดูสวยงามล่อลวงแทน” (อัล-อันอาม 42-43)

โรคระบาดนับว่าเป็นไฟรพลชนิดหนึ่งของอัลลอฮ์ ที่จุใจมตาม
ล่าเหยื่อ หรืออีกมุมหนึ่งก็อาจจะเป็นสารแจ้งเตือนจากอัลลอฮ์แก่ปวงบ่าวใน
โลกนี้ ซึ่งยังมีควมลับและวิหยปัญญาที่ปวงบ่าวจะต้องอ่านให้ออกด้วย
ควมเข้าใจที่เป็นธรรม

จงสดับรับฟังคำตรัสของอัลลอฮ์

﴿ وَ لِلَّهِ جُنُودُ السَّمَوَاتِ وَالْأَرْضِ وَ كَانَ اللَّهُ عَزِيزًا حَكِيمًا ﴿٧﴾ ﴾ [الفتح:

[V

ความว่า “และสำหรับอัลลอฮ์นั้น มีไฟรพลแห่งชั้นฟ้าทั้งหลาย
และแผ่นดิน(เพื่อจุใจมศัตรู) และอัลลอฮ์เป็นผู้ทรงอำนาจผู้ทรง
ปรีชาญาณ” (อัล-ฟัตห์ 7)

อัลลอฮ์ตรัสว่า

﴿ وَمَا يَعْلَمُ جُودَ رَبِّكَ إِلَّا هُوَ وَمَا هِيَ إِلَّا ذِكْرَى لِلْبَشَرِ ﴾ [المدرثر:

[31]

ความว่า “และไม่มีผู้ใดรู้จำนวนไพร่พลของพระผู้อภิบาลของเจ้านอกจากพระองค์เท่านั้น และนี่มิใช่อื่นใดนอกจากเป็นข้อตักเตือนแก่มนุษย์” (อัล-มุดษษิร 31)

สรุปแล้ว โรคระบาดคือโรคที่แพร่กระจายและติดต่ออย่างรวดเร็ว เสมือนเป็นไพร่พลของอัลลอฮ์ที่แข็งแกร่งคอยจู่โจมเหยื่อ หรือเป็นสารตักเตือนจากอัลลอฮ์ เพื่อมนุษย์ทั้งหลายจะได้ใคร่ครวญและได้รับบทเรียน เช่นที่เคยเกิดขึ้นในยุคก่อนๆ ซึ่งคร่าชีวิตมนุษย์จำนวนมหาศาลด้วยสาเหตุของโรคระบาด ในขณะที่ปัจจุบันนี้ อัลลอฮ์ประทานความรู้เกี่ยวกับยารักษา และการป้องกันรับมือ จนผู้ป่วยส่วนใหญ่หายจากโรค จำนวนการสูญเสียล่าสุด (ณ ปัจจุบัน) ไม่ถึงร้อยละห้าของผู้ป่วย โดยเฉพาะมุสลิมซึ่งมีจำนวนที่น้อยมากหากเทียบกับคนอื่นๆ วะลิลลาฮ์ อัล-หัมด์ วัล มินนะฮ์ มวลการสรรเสริญและบุญคุณทั้งหลายนั้นเป็นสิทธิแห่งอัลลอฮ์

ท่านนบีมุฮัมมัด คืออิลลัลลอฮุอะลยฮิวะสัลลัม ได้กล่าววว่า

« مَا أَنْزَلَ اللَّهُ إِلَّا نَزْلًا لِيُشْفَى بِهِ » [أَوْو]

ความว่า “พระองค์อัลลอฮ์จะไม่ส่งโรคใดๆ มา นอกจากจะให้มียารักษาสำหรับโรคนั้นๆ มาด้วย (ดังนั้น พวกเจ้าจงเข้ารับการรักษาเถิด)” (บันทึกโดยอัล-บุคอรีห์ หมายเลข 5678)

مؤسسة السلام

สถาบันอิสลาม AL-SALAM INSTITUTE

บทที่สอง

วิธีป้องกันจากไวรัสโคโรนา โควิด-19

อิสลามได้ให้ความสำคัญกับคติที่ว่า “กันไว้ดีกว่าแก้” ด้วยเหตุนี้ อิสลามจึงได้วางกระบวนการดูแลสุขภาพของใจและกายด้วยรูปแบบต่าง ๆ มากมาย ทั้งในด้านการกิน การดื่ม การออกกำลังกาย และวิธีการใช้ชีวิตด้านอื่น ๆ รวมถึงการขออูฮาด์ด้วย

ด้านล่างนี้ คือ วิธีการบางส่วนที่จะป้องกันเพื่อให้ปลอดภัยและได้รับความคุ้มครองจากอัลลอฮ์จากไวรัสโคโรนา โควิด-19 ดังนี้

หนึ่ง รักษาความสะอาด

แน่นอนว่าศาสนาอิสลามเป็นศาสนาที่ตระหนักและให้ความสำคัญกับการรักษาความสะอาด วาญิบ(จำเป็น)ที่จะต้องทำความสะอาดร่างกาย อาหาร เครื่องดื่ม เสื้อผ้า สิ่งของเครื่องใช้ภายในบ้าน ห้องนอน ห้องน้ำ ที่ทำงานและที่ประกอบศาสนกิจ เป็นต้น เพราะความสกปรกถือเป็นสภาพแวดล้อมอันสมบูรณ์ที่จะนำเชื้อโรคต่าง ๆ มาได้

ในการทำความสะอาดนั้น ไม่เพียงพอแค่ทำความสะอาดด้วยน้ำ แต่ต้องใช้สบู่ แอลกอฮอล์ เจลและอื่น ๆ โดยเฉพาะอย่างยิ่งการล้างมือและล้างหน้า พยายามให้มีการล้างบ่อย ๆ และล้างให้ตรงตามสุนนะฮ์ของท่านเราะสูล คือ ล้างถูซอละลัยฮิระสลัลมิม และตามวิธีการที่หน่วยงานสาธารณสุขได้อธิบายไว้ให้ถูกต้อง

อัลหัมดุลิลลาฮ์ ศาสนาอิสลามได้บัญญัติให้ประชาชาติอิสลามละหมาดวันละห้าเวลา เริ่มด้วยการแปร่งพื้นและอาบน้ำละหมาดก่อน นั่นคือการล้างมือทั้งสองข้างรวมถึงถูระหว่างซอกนิ้วทั้งหมด (สามครั้ง) การบ้วนปาก (สามครั้ง) การสูดน้ำเข้าจมูกและสั่งออกมา (สามครั้ง) การล้างมือถึงข้อศอก (สามครั้ง) การเช็ดศรีษะและหู จบด้วยการล้างเท้าทั้งสองข้างและถูระหว่างซอกนิ้วเท้า (สามครั้ง) และหากเป็นไปได้ ให้เราพยายามอยู่ในสภาพที่มีวิญญาณหรือน้ำละหมาดตลอดเวลา เพราะน้ำละหมาดคืออาวุธสำหรับผู้ศรัทธา และทุกครั้งที่ทำการละหมาดสมควรให้อาบน้ำละหมาดใหม่อีกรอบ แม้ว่าจะยังไม่ได้มีเหตุให้เสียสภาพของน้ำละหมาดเดิมก็ตาม

عن عُمَانَ بْنِ عَفَانَ قَالَ : سَمِعْتُ رَسُولَ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ يَقُولُ : «رَأَيْتَ لَوْ كَانَ بَيْنَاءَ أَحَدِكُمْ نَهْرَ يَجْرِي، يَغْتَسِلُ مِنْهُ كُلَّ يَوْمٍ خَمْسَ مَرَّاتٍ، مَا كَانَ يَبْقَى مِنْ دَرْتِهِ؟» قَالُوا: لَا شَيْءَ. قَالَ: «فَإِنَّ الصَّلَوَاتِ تُذْهِبُ الدُّنُوبَ كَمَا يُذْهِبُ الْمَاءُ الدَّرَنَ»

ความว่า จากท่านอุษมาน บิน อัฟฟาน ได้กล่าวว่า ฉันได้ยินท่านเราะสูลุลลอฮ์ คือ ล้างถูซอละลัยฮิระสลัลมิม กล่าวไว้ว่า “พวกท่านลองตอบสิว่า ถ้าหากว่าหน้าประตูบ้านของพวกท่านมีแม่น้ำไหลผ่าน เพื่อที่พวกท่านจะได้อาบน้ำชำระร่างกายห้า

ครั้งทุกวันนี้ แล้วท่านยังมีสิ่งสกปรกหรือกลิ่นตัวติดเหลือค้าง อยู่อีกหรือไม่?” บรรดาผู้ที่ฟังท่านอยู่ตอบว่า จะไม่มีสิ่งสกปรกหลงเหลืออีกเลย ท่านก็กล่าวอีกต่อไปว่า “ดังนั้น การละหมาดห้าเวลา ก็เช่นกัน อัลลอฮ์จะทรงชำระบาปและความผิดต่างๆ ของพวกท่านด้วยการละหมาด” (มุสลิม หมายเลข 283 มุฮันมัด อิหม่าม อะหฺมัด หมายเลข 518 ส่วนนวนรายงานนี้เป็นของท่าน)

เพื่อให้การทำความสะอาดนั้นสมบูรณ์มากขึ้นและเพื่อป้องกันตัวเองให้ปลอดภัยจากการติดเชื้อโรคระบาด สมควรอย่างยิ่งที่จะต้องสวมใส่หน้ากากอนามัยทุกครั้งที่ออกจากบ้าน เมื่อคลุกคลี และพบเจอผู้คน โดยเฉพาะอย่างยิ่งในที่ชุมนุม

สอง การกินและดื่มตามสุนนะฮ์

การกินการดื่มของเราทั้งหมดควรต้องปฏิบัติตามสุนนะฮ์ของท่านเราะซูล คือ ล้างมือสะอาดด้วยฮิวัฮ์สลัลัม และเป็นไปตามหลักโภชนาการและสุขภาพ กล่าวคือ «حَالَا طَيِّبًا» หมายถึง ฮาลาล และดี ทั้งในแง่อาหารและเครื่องดื่ม รวมไปถึงวิธีการและช่วงเวลาของการบริโภค ควรดื่มเครื่องดื่มที่สะอาดและดีต่อสุขภาพ อาทิ น้ำอุ่น น้ำขิง น้ำกระเทียม และควรทานผลไม้ที่มีประโยชน์ เช่น อินทผลัม อัลญูวะฮ์ เจ็ดเม็ดทุก ๆ เช้าและเย็น ผลไม้อื่น ๆ และผักที่ปลอดสารพิษ ปลาและเนื้อสัตว์ที่ปลอดสารพิษและไขมันที่มากเกินไป หลีกเลี่ยงการดื่มน้ำเย็น และงดอาหารที่หวานหรือเค็มจนเกินไป เพราะสิ่งที่กินมากเกินไปนั้นมักจะเป็นสาเหตุของโรคต่าง ๆ ได้

สาม ออกกำลังกายสม่ำเสมอ

ในขณะที่เราพยายามดูแลเรื่องความสะอาด การใส่หน้ากากอนามัย อดทนและดูอาอี สมควรที่เราจะต้องออกกำลังกายด้วย เพื่อรักษาความแข็งแรงให้มีภูมิคุ้มกันต้านทานป้องกันโรคได้ ทุกคนควรออกกำลังกายเป็นประจำทุกวัน เช่น การเดินสำหรับคนที่มีอายุมาก การวิ่งสำหรับคนหนุ่ม และอื่น ๆ อย่างน้อยครึ่งชั่วโมงต่อวัน เพียงพอให้ได้ออกแรงและขับเหงื่อ หวังว่าการปฏิบัติเช่นนี้สามารถที่จะเพิ่มภูมิคุ้มกันในการป้องกันโรคได้

สี่ กักตัวอยู่ในบ้าน

จำเป็นที่จะต้องอยู่บ้านให้มากที่สุดเท่าที่จะทำได้ และอย่าได้ออกไปปะปนกับผู้คนนอกบ้านโดยไม่จำเป็น เพื่อเป็นการหลีกเลี่ยงและปกป้องตัวเองจากการรับเชื้อโรคที่กำลังระบาดอย่างไวรัสโคโรนา โควิด-19 ที่อาจจะมียู่ตามตัวของคนแม้จะไม่ได้ลอยอยู่ในอากาศทั่วไป รวมถึงโรคติดต่ออื่น ๆ ด้วย ท่านบี คือลัลลลลลลลลลลลลลลล ได้กล่าวว่า

«سَلَامَةُ الرَّجُلِ فِي الْفِتْنَةِ أَنْ يَلْزَمَ بَيْتَهُ»

ความว่า “ความปลอดภัยของคนผู้หนึ่งในช่วงพิทนะห์ (โดยเฉพาะอย่างยิ่งช่วงโรคระบาด) คือการที่เขา กักตัวอยู่ในบ้าน” (เศาะฮี้หฺ อัล-ญามอิฮฺ อัล-เศาะฮีร หมายเลข 3649)

เพื่อป้องกันตัวเองจากโรคระบาดอย่างไวรัสโคโรนา โควิด-19 จึงจำเป็นต้องกักตัวอยู่ที่บ้านให้ได้

พึงจำไว้ว่า การกักตัวอยู่ในบ้านคือวิธีการที่ดีที่สุดในการช่วยกัน
ระงับการติดต่อแพร่เชื้อของโรค ชาวสะละฟิในอดีตบางคนเคยกล่าวว่า “โรค
ระบาดที่เกิดขึ้นนี้เปรียบได้เหมือนกับไฟที่ลุกกลาม คนก็คือเชื้อเพลิงของมัน
ดังนั้น จงอยู่ห่าง ๆ กันไว้ระหว่างพวกเรา เพื่อไม่ให้ไฟดังกล่าวติดลามมาถึง
ตัวได้ จนกว่าอัลลอฮ์จะให้มันดับลงไปในที่สุดด้วยอนุมัติของพระองค์” (ดูการ
รายงานลักษณะนี้ในมุสนัด อิมาม อะหฺมัด หมายเลข 1697 และตารีค อัฏ-
ฎะาะบะรียฺ 4/62) นอกจากนี้ การกักตัวอยู่ในบ้านไม่เพียงเพื่อดูแลตัวเอง
เท่านั้น แต่ยังเป็น การดูแลครอบครัวและญาติสนิทมิตรสหายอีกด้วย ด้วย
ขออัลลอฮ์ทรงช่วยเหลือด้วยเถิด

ห้า ออกจากบ้านพร้อมดูอาห์และสวมใส่หน้ากาก

ในกรณีที่มีเหตุจำเป็นต้องออกจากบ้านก็ควรสวมใส่หน้ากาก พร้อม
ด้วยการอ่านดูอาห์ขณะก้าวออกจากประตูบ้านว่า

«بِسْمِ اللَّهِ تَوَكَّلْتُ عَلَى اللَّهِ، لَا حَوْلَ وَلَا قُوَّةَ إِلَّا بِاللَّهِ»

ความว่า “ด้วยพระนามของอัลลอฮ์ ข้าขอมอบหมายต่ออัลลอฮ์
ไม่มีความสามารถและพลังใด ๆ เกิดขึ้น นอกจากด้วยการ
อนุมัติของอัลลอฮ์” เมื่อก้าวเช่นนี้ ก็จะมีเสียงตอบรับแก่เขาว่า

«كُنْفِيَتْ، وَوُفِّيَتْ»

“ท่านได้รับทางนำแล้ว ได้รับการดูแลอย่างเพียงพอแล้ว ได้รับ
ความคุ้มครองแล้ว” (สุนัน อบี ดาวูด หมายเลข 5095, อัต-
ติรมิซียฺ หมายเลข 3426, เศาะฮีหฺ อัล-ญามิอุหมายเลข 6419)

หก ห่างไกลจากกำบาป

พยายามละทิ้งและไม่ทำมะอูคียะฮ์ หรือบาปต่างๆ ที่เป็นการฝ่าฝืนอัลลอฮ์ ละทิ้งสิ่งที่หะรอมหรือคลุมเครือ ยาเสพติด สิ่งมีนเมา รวมถึง บุหรี่และอาหารที่หะรอม โดยเฉพาะอย่างยิ่งเนื้อสัตว์ที่หะรอม ซึ่งเป็นสาเหตุหลักที่นำเชื้อโรคโคโรนา โควิด-19 (ดูในวารสารภาษาอาหรับ สัยยิดะตี ปี 2013 ฉบับ 1684 ดร.อะหมัด อัล-คอฏีร หน้า 122 และโรคไวรัสโควิด-19 เอง ก็มาจากชาวจีนบางคนที่นิยมบริโภคค้างคาว งู และเลือดสดจากสัตว์หะรอม ต่าง ๆ ขออัลลอฮ์คุ้มครองเราด้วยเถิด)

เจ็ด งดการรวมตัวคลุกคลีในที่ชุมนุม

พยายามหลีกเลี่ยงจากการรวมตัวกันในที่ชุมนุมหรือคนจำนวนมาก โดยเฉพาะการรวมตัวในงานหรือกิจกรรมที่แออัดกันหนาแน่น งดเดินทางไปในประเทศหรือพื้นที่ที่มีการติดเชื้อของไวรัสโคโรนา โควิด-19 นี้

ท่านนบี ศ็อลลัลลอฮุอะลัยฮิวะสัลลิม ได้กล่าวไว้ว่า

«إِذَا سَمِعْتُمْ بِالطَّاعُونَ فِي أَرْضٍ فَلَا تَدْخُلُوهَا وَإِذَا وَقَعَ بِأَرْضٍ

وَأَنْتُمْ بِهَا فَلَا تَخْرُجُوا مِنْهَا - وَفِي رِوَايَةٍ: فِرَارًا مِنْهُ»

ความว่า “และเมื่อพวกท่านได้ยินเกี่ยวกับโรคระบาด (ยุคนั้น หมายถึง กาฬโรค) ในดินแดนใด ก็จงอย่าเข้าไปในพื้นที่นั้น และเมื่อมันเกิดในแผ่นดินที่พวกท่านอาศัยอยู่ ก็จงอย่าออกไป” ในสายรายงานหนึ่งระบุว่า “อย่าหนีออกไปเพราะกลัวโรค” (อัล-บุคอรีห์ หมายเลข 5728, มุสลิม หมายเลข 92 [2218])

แปด แยกผู้ป่วยออกจากคนที่มียุทธภาพปกติ

สำหรับคนที่มีโรคหรือประสบกับโรคติดต่ออย่างไวรัส โควิด-19 แล้ว เขาจำเป็นต้องแยกตัวและห้ามออกไปเจอผู้คนที่ยังมีสุขภาพดีไม่ได้ติดเชื้อโรค แม้กระทั่งการออกไปละหมาดญะมาอะฮ์ที่มีสติดีก็ตาม เพราะโรคนี้สามารถที่จะแพร่เชื้อไปสู่คนอื่นได้ทันที ด้วยเหตุนี้ จึงห้ามไม่ให้เขาออกไปเนื่องจากเกรงว่าเขาจะเป็นต้นเหตุของการแพร่เชื้อไปยังคนอื่น ๆ

ท่านนบี ศ็อลลัลลอฮุอะลัยฮิวะสัลลัม ได้กล่าววว่า

«لَا يُورِدُ الْمُمْرِضُ عَلَى الْمَصِيحِ»

ความว่า “อย่าให้สัตว์ป่วยหรือคนป่วย ผ่านมายังสัตว์หรือคนที่มีสุขภาพปกติ” (มุสลิม หมายเลข 105 [2221])

เพราะว่าพฤติกรรมทั้งหมดนั้นสามารถที่จะแพร่เชื้อไปในวงกว้างและกระจายไปยังคนอื่น ๆ อีกมาก เพราะฉะนั้นแล้วจึงห้ามอย่างเด็ดขาดสำหรับผู้ติดเชื้อที่จะออกไปแพร่เชื้อสู่คนอื่น แม้กระทั่งการไปมีสติดีก็ตาม

แน่นอนว่า คำสอนนี้ของท่านเราะซูล ศ็อลลัลลอฮุอะลัยฮิวะสัลลัม เป็นคำสอนของอิสลามที่มีมาตั้งแต่ 1400 กว่าปีมาแล้ว แต่ยังคงความถูกต้องเป็นสัจธรรม และได้มีการปฏิบัติเช่นนี้ในสมัยการปกครองของท่าน อุมัร บิน อัล-ค็อฏฏอบ เราะซูลัลลอฮุอันฮ์ ในช่วงที่เกิดโรคระบาด ฏอฮูน อะมะวะส ในปี ฮ.ศ. 18 จนกลายมาเป็นบทเรียนที่ให้ประโยชน์ต่อมนุษยชาติที่เป็นประชาชาติของท่านนบีมุหัมมัด ศ็อลลัลลอฮุอะลัยฮิวะสัลลัม ทุกประเทศทั่วโลกจนถึงทุกวันนี้

اَلْحَمْدُ لِلّٰهِ الَّذِي هَدَانَا لِهٰذَا وَمَا كُنَّا لِنَهْتَدِيَ لَوْلَا اَنْ هَدَانَا اللّٰهُ

การสรรเสริญทั้งหลายนั้นเป็นสิทธิของอัลลอฮ์ผู้ทรงชี้ทางเราให้
ได้รับคำสอนนี้ และพวกเราอย่ามจะไม่ได้รับทางนำใด ๆ
หากว่าอัลลอฮ์ไม่ทรงแนะนำแก่เรา

เก้า การเป่ารักษาด้วยอัลกุรอานและสุนนะฮ์

การเป่ารักษาด้วยการอ่านดุอาอ์บำบัดเป่าโรคภัยไข้เจ็บถือเป็นสุนนะฮ์
จากท่านเราะสูล คือลดลัลลอฮูอะลัยฮิวะสَّلَام ซึ่งท่านเองเคยเป่ารักษา
เศาะหาบะฮ์ของท่าน ด้วยดุอาอ์สำนวนต่างๆ เช่น

«اللَّهُمَّ رَبَّ النَّاسِ، اذْهَبِ الْبَأْسَ، اشْفِ أَنْتَ الشَّافِي لَا شِفَاءَ
إِلَّا شِفَاؤُكَ شِفَاءً لَا يُعَادِرُ سَقَمًا»

ความว่า : “โอ้พระองค์อัลลอฮ์ ! พระผู้อภิบาลปวงมนุษย์ ! ขอ
พระองค์ทรงให้อาการป่วยหายไป ทรงรักษาเขาด้วยเถิด
พระองค์คือผู้รักษาให้หาย ไม่มีการหายป่วยนอกจากด้วย
การรักษาของพระองค์ ขอให้เป็นการหายป่วยที่ไม่ทำให้โรคนั้น
กลับมาเป็นอีก” (อัล-บุคอรีห์ หมายเลข 5742)

เราควรจะบำบัดผู้ป่วย ภรรยา ลูก ๆ และสมาชิกในครอบครัว ด้วย
สำนวนดุอาอ์ตามที่มีรายงานมาจากท่านนบี คือลดลัลลอฮูอะลัยฮิวะสَّلَام
เท่านั้น

สิบ อัสติซฟาร และ เตาะบะฮ์ ให้มาก

อิสติซฟาร (การขอภัยโทษ) และ เตาะบะฮ์ (การกลับเนื้อกลับตัว) คืออะมัลที่จำเป็นและสำคัญมากสำหรับประชาชาติอิสลาม เพราะการอิสติซฟารและการเตาะบะฮ์มีประโยชน์อย่างยิ่งสำหรับมนุษยชาติ โดยเฉพาะอย่างยิ่งในการระงับและขจัดเภทภัยทั้งหลายให้พ้นออกไป

﴿ وَمَا كَانَ اللَّهُ مُعَذِّبَهُمْ وَهُمْ يَسْتَغْفِرُونَ ﴾ [الأَنْفَال: 33]

ความว่า “และอัลลอฮ์จะไม่ทรงลงโทษผู้คนเหล่านั้น ที่พวกเขาหมั่นขอภัยโทษต่อพระองค์” (อัล-อันฟาล 33)

﴿ وَأَنْ أَسْتَغْفِرُوا رَبَّكُمْ ثُمَّ تُوبُوا إِلَيْهِ يُمَتِّعْكُمْ مَتَاعًا حَسَنًا إِلَىٰ أَجَلٍ مُّسَمًّى وَيُؤْتِ كُلَّ ذِي فَضْلٍ فَضْلَهُ ﴾ [هود: 3]

ความว่า “จงขอภัยโทษจากพระผู้อภิบาลของพวกเจ้า และตามด้วยการกลับเนื้อกลับตัวเชื่อฟังต่อพระองค์เถิด พระองค์จะทรงให้ปัจจัยแห่งความผาสุกแก่พวกท่านจนถึงวาระหนึ่งที่กำหนดไว้ และพระองค์จะประทานผลตอบแทนแก่ผู้ทำดีทุกคนตามสมควรได้รับจากผลแห่งความดีของเขา” (ฮูด 3)

สถาบันอิสลาม AL-SALAM INSTITUTE
ท่านอะลีย์ บิน อบี ฏอลิบ เพราะฎิยัลลอฮุอันฮ์ได้กล่าวไว้ว่า

« مَا نَزَلَ بِإِلَّا بِذَنْبٍ وَلَا رُفِعَ بِإِلَّا بِتَوْبَةٍ »

ความว่า “ภัยพิบัติจะไม่ลงมาเว้นแต่เนื่องจากบาป และจะไม่ถูกยกให้หมดออกไปเว้นแต่จะมีการเตาะบะฮ์ (กลับเนื้อกลับตัว)” (อิบนุล ก็อยยิม ใน อัลด-ดาร์ วะ อัลด-ตะวาร์ หน้า 179)

สิบเอ็ด ชักรร่าลิกถึงอัลลอฮ์และดุอาอ์ให้มาก

บรรดาผู้รู้เห็นพ้องกันเกือบทุกคนว่าไม่มีความพยายามใด ๆ ที่สามารถระงับภัยพิบัติและโรคระบาดได้ผลดีกว่าการรำลึกถึงอัลลอฮ์ให้มาก กล่าวตัสบีหฺต่ออัลลอฮ์ โดยเฉพาะอย่างยิ่งการขอดุอาอ์ตามที่มียารายงานจาก ท่านนบี ศ็อลลัลลอฮุอะลัยฮิวะสัลลัม ในยามเช้าและยามเย็นที่เราจำกันในเรื่อง *อัล-อิชการ อัน-นะบะวียะฮ์*

เนื่องจากการขอดุอาอ์มีประโยชน์อย่างมาก จึงสนับสนุนให้เพียรขอดุอาอ์ต่ออัลลอฮ์ ด้วย *ดุอาอ์ มุสตะฎาบ* หมายถึงดุอาอ์ที่หวังอย่างยิ่งว่าอัลลอฮ์จะทรงตอบรับ โดยเฉพาะอย่างยิ่งดุอาอ์ที่ขอให้ปลอดภัย มีสุขภาพที่ดี และหายจากโรคภัยไข้เจ็บต่าง ๆ

ท่านนบี ศ็อลลัลลอฮุอะลัยฮิวะสัลลัม ได้กล่าววว่า

«مَنْ فُتِحَ لَهُ مِنْكُمْ بَابُ الدُّعَاءِ فَتَحَتْ لَهُ أَبْوَابُ الرَّحْمَةِ، وَمَا سَأَلَ اللَّهُ شَيْئًا يَعْني أَحَبَّ إِلَيْهِ مِنْ أَنْ يُسْأَلَ العَافِيَةَ»

ความว่า “ผู้ใดที่ได้รับการชี้ประตูแห่งการขอดุอาอ์ แสดงว่าประตูแห่งความเมตตาถูกเปิดแก่เขาแล้ว และไม่มีสิ่งใดที่ถูกขอลจากอัลลอฮ์จะเป็นที่โปรดปรานแก่พระองค์มากไปกว่าการขอดุอาอ์ให้มีความปลอดภัย” (อัต-ติรมิซีย์ หมายเลข 3548)

ท่านนบี ศ็อลลัลลอฮุอะลัยฮิวะสัลลัม ได้กล่าววว่า

«الدُّعَاءُ يَنْفَعُ مِمَّا نَزَلَ، وَمِمَّا لَمْ يَنْزِلْ، فَعَلَيْكُمْ عِبَادَ اللَّهِ بِالْدُّعَاءِ»

ความว่า “แท้จริง ดุอาอ์นั้นมีคุณทั้งต่อสิ่งที่เกิดขึ้นแล้วและที่ยัง

ไม่ได้เกิดขึ้น ดังนั้น ปวงบ่าวทั้งหลายของอัลลอฮ์ พวกท่านจง
ขอดุอาอ์กันเถิด” (อัล-หากิม หมายเลข 1815 อัล-อัลบานีย์ ใน
เศาะฮีหฺ อัล-ญามิอุ อัส-เศาะฮีร หมายเลข 3409)

«لَا يَرُدُّ الْقَضَاءُ إِلَّا الدُّعَاءُ»

ความว่า “ไม่มีสิ่งใดที่สามารถจะระงับต้านตักดีร (กำหนดการ
ของอัลลอฮ์) ได้ นอกจากดุอาอ์” (อัต-ติรมิซีย์ หมายเลข 2139)

ดุอาอ์ที่ดีที่สุดคือดุอาอ์ที่มีรายงานจากท่านนบี คือลิลลลอฮุ
อะลัยฮิวะสَّلَام และบรรดาเศาะหาบะฮ์ เราะฎิยัลลอฮุอันฮุม ใน
จำนวนนั้นคือดุอาอ์ที่ผู้เขียนได้เลือกเผยแพร่ให้กับสังคมผ่านหนังสือ
เล่มเล็กที่ชื่อ อัล-อัชการ อัน-นะบะวียะฮ์ เพื่อเป็นโล่ป้องกันตัวหรือ
กำแพงให้กับบ้านของเรา ในนั้นมีบทดุอาอ์ทั้งหมด 33 บท โดยเฉพาะ
อย่างยิ่ง การอ่านสามกูด คือ อ่านสูเราะฮ์ อัล-อิคลาศ (สามครั้ง) อัล-
ฟะลัก (สามครั้ง) และอัน-นาส (สามครั้ง) ทุกเช้าและเย็น เป็นการ
เพียงพอสำหรับแต่ละคนในการดูแลทุกสิ่งทุกอย่างสำหรับเขา
(เศาะฮีหฺ อัล-ญามิอุ หมายเลข 4406)

ในจำนวนดุอาอ์ที่มีอยู่ใน อัล-อัชการ อัน-นะบะวียะฮ์ มีดังนี้ :

(1) ท่านนบี คือลิลลลอฮุอะลัยฮิวะสَّلَام กล่าวว่

«مَنْ قَالَ بِسْمِ اللَّهِ الَّذِي لَا يَضُرُّ مَعَ اسْمِهِ شَيْءٌ، فِي الْأَرْضِ وَلَا
فِي السَّمَاءِ، وَهُوَ السَّمِيعُ الْعَلِيمُ، ثَلَاثَ مَرَّاتٍ، لَمْ تُصِبْهُ فَجَاءَةٌ
بَلَاءٍ، حَتَّى يُصْبِحَ، وَمَنْ قَالَهَا حِينَ يُصْبِحُ ثَلَاثَ مَرَّاتٍ، لَمْ تُصِبْهُ
فَجَاءَةٌ بَلَاءٍ حَتَّى يُمَسِيَ»

ความว่า “ผู้ใดที่กล่าวดูอาอ์บนี้

بِسْمِ اللَّهِ الَّذِي لَا يَضُرُّ مَعَ اسْمِهِ شَيْءٌ فِي الْأَرْضِ، وَلَا فِي
السَّمَاءِ، وَهُوَ السَّمِيعُ الْعَلِيمُ

ใครที่กล่าววบทนี้สามครั้งในยามเช้า ก็จะไม่มีความหายนะใด ๆ
ประสบกับเขาอย่างกะทันหัน ถ้ากล่าวตอนเช้าก็จะได้รับความ
คุ้มครองจนถึงเย็น ถ้ากล่าวตอนเย็นก็จะได้รับความคุ้มครอง
จนถึงเช้า” (สุนัน อบี ดาวูด หมายเลข 5088)

นี่คือสิ่งที่ท่านนบี ศ็อลลัลลอฮุอะลัยฮิวะสัลลัม ได้ประกันไว้สำหรับ
ประชาชาติของท่าน ท่านนบีย่อมจะไม่พูดสิ่งใดเว้นแต่สิ่งนั้นต้องเป็นวะหีย์
จากอัลลอฮ์

(2) นอกจากนั้น ท่านนบี ศ็อลลัลลอฮุอะลัยฮิวะสัลลัม ไม่เคยละทิ้งการ
อ่านดูอาอ์บนี้ในตอนเช้าและตอนเย็นนั้น นั่นคือ

«اللَّهُمَّ إِنِّي أَسْأَلُكَ الْعَافِيَةَ فِي الدُّنْيَا وَالْآخِرَةِ، اللَّهُمَّ إِنِّي أَسْأَلُكَ
الْعَفْوَ وَالْعَافِيَةَ فِي دِينِي وَدُنْيَايَ وَأَهْلِي وَمَالِي، اللَّهُمَّ اسْتُرْ
عَوْرَاتِي، وَأَمِنْ رُوعَاتِي، اللَّهُمَّ احْفَظْنِي مِنْ بَيْنِ يَدَيْ، وَمِنْ
خَلْفِي، وَعَنْ يَمِينِي، وَعَنْ شِمَالِي، وَمِنْ فَوْقِي، وَأَعُوذُ بِعَظَمَتِكَ
أَنْ أَعْتَالَ مِنْ تَحْتِي»

ความว่า : โอ้อัลลอฮุ แท้จริงฉันขอวิงวอนต่อพระองค์ได้โปรด
ประทานความปลอดภัยแก่ฉัน ทั้งในโลกคุณยาและอาคิเราะฮ์
โอ้อัลลอฮุ แท้จริงฉันขอวิงวอนต่อพระองค์โปรดประทานอภัย
และความปลอดภัยในศาสนาของฉัน โลกคุณยาของฉัน

ครอบครัวของฉัน และทรัพย์สินของฉัน โอ้อัลลอฮฺ ขอได้โปรด
ปกปิดเอาเราะฮ์ (สิ่งที่บกพร่องในตัวฉันและความลับที่ผู้อื่น
ไม่ควรรู้เห็น) ของฉัน และขอได้โปรดประทานความสงบเยือก
เย็นในใจของฉัน โอ้อัลลอฮฺ ขอได้โปรดคุ้มครองฉันจากความ
ชั่วร้ายที่อยู่เบื้องหน้าของฉัน เบื้องหลังของฉัน เบื้องขวาของฉัน
เบื้องซ้ายของฉัน และเบื้องบนของฉัน และฉันขอความคุ้มครอง
ด้วยความยิ่งใหญ่ของพระองค์จากการถูกจู่โจมทำร้ายจาก
เบื้องล่างของฉัน(หมายถึงกรณีสูบ)” (มุสนัด อะหฺมัด หมายเลข
4785)

นอกจากนั้น ยังมีดุอาอ์มะฮฺรที่มีรายงานจากท่านนบี ศ็อลลัลลอฮุ
อะลัยฮิวะสัลลัม ในละหมาด วิรูดหลังละหมาด และดุอาอ์มุสตะอฺญาบ
ทั้งหมดนี้ผู้เขียนได้พิมพ์เผยแพร่มาหลายปีแล้ว ดุอาอ์มีคุณค่าอย่างมาก
ต่อเจ้าตัวที่ขอดุอาอ์เพื่อเป็นการสนองต่อคำสั่งใช้ของอัลลอฮ์ ดังที่อัลลอฮ์ได้
สั่งใช้ให้เราขอดุอาอ์ในพระดำรัสที่ว่า

﴿وَقَالَ رَبُّكُمْ ادْعُونِي أَسْتَجِبْ لَكُمْ﴾ [غافر: 60]

ความว่า “พระผู้อภิบาลของพวกเจ้าได้มีดำรัสว่า จงขอดุอาอ์
ต่อข้าเถิด แล้วข้าจะตอบรับให้แก่พวกเจ้า” (ซอฟิร 60)

ตัวอย่างคู่อำนาจจากท่านนบี ศ็อลลัลลอฮุอะลัยฮิวะสัลลัม ที่เกี่ยวกับการป้องกันเราจากโรคร้ายต่างๆ มีดังนี้:

หนึ่ง

اللَّهُمَّ إِنِّي أَعُوذُ بِكَ مِنَ الْبَرَصِ وَالْجُنُونِ وَالْجُدَامِ وَمِنْ سَيِّئِ
الْمَنَامِ

ความว่า "โอ้อัลลอฮ์ แท้จริงฉันขอความคุ้มครองต่อพระองค์ให้พ้นจากโรคต่างชาว ความวิกลจริต โรคเรื้อนและโรคร้ายทั้งหลาย" (สุนัน อิบิ ดาฮูด หมายเลข 1554 มุสนัด อะหฺมัด หมายเลข 13004) อย่างไวรัสโคโรนา เป็นต้น

สอง

لَا إِلَهَ إِلَّا أَنْتَ سُبْحَانَكَ إِنِّي كُنْتُ مِنَ الظَّالِمِينَ
ความว่า "ไม่มีพระเจ้าอื่นใดนอกจากพระองค์ ทรงบริสุทธิ์ที่ยิ่งแล้ว แท้จริงข้าพระองค์เป็นหนึ่งในจำนวนผู้อธรรม" (หะดีษอะหฺมัด 3/192 อิบิ ดาฮูด 2/92 อัน-นะสาอียะ 8/271)

นี่เป็นคู่อำนาจของท่านนบียูनुส (ซุนนูน) ตอนอยู่ในท้องของปลาว่าพาท่านนบี ศ็อลลัลลอฮุอะลัยฮิวะสัลลัม ได้บอกว่า "ไม่ว่าผู้ใดก็ตามที่ขอวิงวอนเช่นนี้เพื่อให้บรรลุสิ่งที่เขาต้องการหรือปรารถนา อัลลอฮ์จะทรงตอบรับคำขอของเขา" (หะดีษอะหฺมัด หมายเลข 1462 อัต-ติรมิซียะ หมายเลข 3505)

สาม

اللَّهُمَّ إِنِّي أَعُوذُ بِكَ مِنْ سُوءِ الْقَضَاءِ، وَمِنْ دَرِكِ الشَّقَاءِ، وَمِنْ
شَمَاتَةِ الْأَعْدَاءِ، وَمِنْ جَهْدِ الْبِلَاءِ.

ความว่า "โอ้อัลลอฮ์ แท้จริงฉันขอความคุ้มครองต่อพระองค์ให้
พ้นจากกำหนดศกาวารณที่เลวร้าย จากการโดนความทุกข์
อันแสนสาหัส จากการถูกเยาะเย้ยโดยเหล่าศัตรู จากความ
เหน็ดเหนื่อยแห่งการทดสอบ" (อัล-บุคอรีห์ หมายเลข 6347
มุสลิม หมายเลข 53 [2707])

สี่

اللَّهُمَّ إِنِّي أَعُوذُ بِكَ مِنْ زَوَالِ نِعْمَتِكَ، وَتَحَوُّلِ عَافِيَتِكَ، وَفُجَاءَةِ
نِقْمَتِكَ، وَجَمِيعِ سَخَطِكَ.

ความว่า "โอ้อัลลอฮ์ ข้าพระองค์ขอความคุ้มครองต่อพระองค์
ให้พ้นจากการสิ้นสุดบุญคุณความโปรดปรานของพระองค์
ให้พ้นจากการเปลี่ยนแปลงของสุขภาพดีและความ
ปลอดภัยจากพระองค์ จากการถูกลงโทษอย่างกะทันหัน
จากพระองค์ และให้พ้นจากความกริ้วโกรธทั้งหมดของ
พระองค์" (มุสลิม หมายเลข 96 [2739])

ห้า ให้ขอตุอาห์เมื่อเห็นผู้อื่นเจ็บป่วย

ท่านนบี ศ็อลลัลลอฮุอะลัยฮิวะสัลลัม ได้กล่าวว่า "ผู้ใดก็ตามที่เห็น
คนอื่นถูกทดสอบไม่ว่าด้วยโรคใด ๆ แล้วเขาก็ขอตุอาห์ต่ออัลลอฮ์ว่า

أَلْحَمْدُ لِلَّهِ الَّذِي عَافَانِي مِمَّا ابْتَلَاكَ، وَفَضَّلَنِي عَلَى كَثِيرٍ
مِمَّنْ خَلَقَ تَفْضِيلًا

ความว่า “ขอสรรเสริญอัลลอฮ์ ผู้ทำให้ฉันมีสุขภาพดีและปลอดภัย
จากโรคเช่นที่ท่านผู้นี้ถูกพระองค์ทดสอบ และทำให้ฉันได้รับสิ่ง
ที่ดียิ่งมากกว่าคนอื่น ๆ อย่างมากมาย”

เมื่อเขากล่าวเช่นนั้น อัลลอฮ์ก็จะทรงทำให้เขาปลอดภัยจากโรค
ดังกล่าว” (เศาะฮี้หฺ อัล-ญามิอุ อัด-เศาะซีร หมายเลข 6248)

หก กล่าวขอบคุณอาอีให้กับคนอื่นลับหลัง

ไม่ว่าจะเป็นเพื่อนหรือพี่น้องทั้งชายหญิง โดยเฉพาะอย่างยิ่งกับผู้ที่
ป่วยเป็นโรค เพราะการดูอาอีให้กับพี่น้องลับหลังโดยที่เจ้าตัวไม่ทราบ ดูอาอี
นั้นจะถูกกล่าวรับว่า *อามีน* โดยบรรดามลาอิกะฮ์ แล้วมลาอิกะฮ์ก็จะขอบคุณอาอี
เพื่อให้คนขอได้รับเช่นเดียวกับพี่น้องที่เขาขอให้ด้วย ขอวิงวอนต่ออัลลอฮ์ ได้
โปรดทำให้เราและท่านได้ปลอดภัยจากความเลวร้ายของวิกฤตโรคระบาด
และจากโรคภัยต่าง ๆ ที่หนักหนาสาหัสด้วยเถิด

อัญ-ฎ็อยยิบียฺ กล่าวว่ เราถูกสั่งให้แก่วิกฤตการณ์ของบททดสอบ
ด้วยการรำลึกถึงอัลลอฮ์ ขอคุณอาอี ละหมาด และบริจาคทาน (อิบน์ ะหฺญัร
อัล-อัศเกาะลานียฺ, พัตห์ อัล-บารียฺ 2/531)

สิบสอง สุนุดและขอบคุณต่ออัลลอฮ์

เมื่อมีข่าวดีเกี่ยวกับตัวของท่าน ครอบครัวของท่าน หรือพี่น้องของท่าน เช่น การได้รับความปลอดภัยหรือหายจากโรคร้ายไข้เจ็บ หรือความสำเร็จอะไรก็ตามแล้วแต่ แม้จะเป็นเรื่องเล็กน้อย ขอให้ท่านขอบคุณอัลลอฮ์ ด้วยการสุนุดขอบคุณต่ออัลลอฮ์ที่พระองค์ประทานความโปรดปรานนั้น

มีรายงานจากท่านนบี ศ็อลลัลลอฮุอะลัยฮิวะสัลลัม ว่า เมื่อมีข่าวดีมายังท่าน ท่านมักจะสุนุดขอบคุณต่ออัลลอฮ์เสมอ (หะดีษ อิมาม อะหฺมัด อยู่ในระดับหะสัน ดู อัล-ญามิอุ อัศ-เศาะฮีร ของอัศศุญตีรีย 6634, อัล-อัลบานีในอัล-อิรวัฮ์ 474)

การขอบคุณนั้นเป็นสาเหตุของการเพิ่มพูนความโปรดปรานจากอัลลอฮ์ ดังที่พระองค์ได้ตรัสไว้ว่า

﴿لَئِنْ شَكَرْتُمْ لَأَزِيدَنَّكُمْ﴾ [إبراهيم: 7]

ความว่า “หากพวกเจ้าขอบคุณต่อความโปรดปรานที่ข้าให้กับเจ้า ข้าก็ย่อมจะเพิ่มพูนมันให้แก่พวกเจ้าอีก” (อิบรอฮีม 7)

พึงทราบเถิดว่า การสุนุดขอบคุณต่ออัลลอฮ์จะต้องประกอบด้วยเงื่อนไขสามประการในคราวเดียวกัน คือ

1. **หัวใจ** ที่น้อมน้อมต่ออัลลอฮ์
2. **ลิ้น** ที่กล่าวขอบคุณพระองค์
3. **อวัยวะส่วนอื่น ๆ ในร่างกาย** ที่ถ่อมตนต่อพระองค์

เช่นนี้แหละ คือ การสุนุดขอบคุณต่ออัลลอฮ์อย่างแท้จริง อัลหัมดุลิลลาฮ์ วัช ชุกรู ลิลลาล่าฮ์

หมายเหตุ: การสูญตฺฆุโกรหรือสูญตฺฆอบคุณต่ออัลลอฮ์นั้นเป็นสูญตฺฆุไม่ได้มีเงื่อนไขว่าจะต้องมีการตักบิรและให้สลาม และไม่จำเป็นต้องมีน้ำละหมาดแต่อย่างใด วัลลอฮุอะอฺลัม

สิบสาม ละหมาดฟัรฎูให้ครบถ้วน

พยายามละหมาดฟัรฎูแบบญะมาอะฮ์ที่มีสลิด หรือที่บ้านพร้อมกับครอบครัวในยามที่ไม่สามารถจะละหมาดที่มีสลิดได้ เพื่อเป็นการหลีกเลี่ยงจากอันตรายของการแพร่เชื้อโรคระบาด ในขณะที่ละหมาดสูญตฺฆุทั่วไป หรือสูญตฺฆุเราะวาติบนั้นให้ละหมาดที่บ้านดีกว่า เพราะมันประเสริฐกว่าละหมาดที่มีสลิด

ท่านเราะสูลุลลอฮ์ ศ็อลลัลลอฮุอะลัยฮิวะสัลลัม ได้กล่าวไว้ว่า
«فَصَلُّوا أَهْلًا النَّاسُ فِي بُيُوتِكُمْ؛ فَإِنَّ أَفْضَلَ الصَّلَاةِ صَلَاةُ الْمَرْءِ فِي بَيْتِهِ إِلَّا الْمَكْتُوبَةَ»

ความว่า “พวกท่านทั้งหลายจงละหมาด (สูญตฺฆุ) ที่บ้านของพวกท่านเถิด เพราะการละหมาดที่ดีที่สุด คือการที่คนผู้หนึ่งละหมาดที่บ้านของเขา ยกเว้นละหมาดฟัรฎู” (อัล-บุคอรีฮ์

731)

สถาบันอิสลาม AL-SALAM INSTITUTE

โดยเฉพาะอย่างยิ่งการละหมาดศุบห์แบบญะมาอะฮ์ ดังที่ท่านเราะสูล ศ็อลลัลลอฮุอะลัยฮิวะสัลลัม ได้กล่าวไว้ว่า

«مَنْ صَلَّى الصُّبْحَ (فِي جَمَاعَةٍ) فَهُوَ فِي ذِمَّةِ اللَّهِ»

ความว่า “ผู้ใดที่ละหมาดศุบห์แบบญะมาอะฮ์ เขาจะอยู่ใน

การพิทักษ์ปกป้องของอัลลอฮ์” (มุสลิม 261 [657])

สิบสี่ ละหมาดสุบัตให้มาก

1. ละหมาดกียามุลลัยล์ สิ้นสุดด้วยละหมาดวิติร

ท่านเราะสูลุลลอฮ์ คือลลัลลอฮุอะลัยฮิวะสัลลิม ได้กล่าวไว้ว่า
«عَلَيْكُمْ بِقِيَامِ اللَّيْلِ؛ فَإِنَّهُ دَأْبُ الصَّالِحِينَ قَبْلَكُمْ، وَإِنَّ قِيَامَ
اللَّيْلِ قُرْبَةٌ إِلَى اللَّهِ، وَمَنْهَاةٌ عَنِ الْإِثْمِ، وَتَكْفِيرٌ لِلْسَيِّئَاتِ، وَمَطْرَدَةٌ
لِلدَّاءِ عَنِ الْجَسَدِ»

ความว่า “ท่านทั้งหลายจงตื่นขึ้นมาละหมาดกียามุลลัยล์เถิด เพราะมันคือธรรมเนียมปฏิบัติของบรรดาคนดีมีคุณธรรมทั้งหลายก่อนหน้าพวกท่าน มันคือสิ่งที่ทำให้ได้ใกล้ชิดต่อพระผู้อภิบาลของพวกท่าน ยับยั้งจากการกระทำที่ผิดบาป ลบล้างความชั่วที่ผิดพลาด และขับไล่โรคภัยไข้เจ็บ ออกร่างกาย” (อัต-ติรมิซีย์ 3549 ดู เศาะฮีหฺ อัล-ญามิอฺ อัศ-เศาะฮีร 4079)

2. ละหมาดสุนัตก่อนศุบห์สองร็อกอะฮ์

ท่านเราะสูลุลลอฮ์ คือลลัลลอฮุอะลัยฮิวะสัลลิม ได้กล่าวไว้ว่า

«رُكْعَتَا الْفَجْرِ خَيْرٌ مِنْ الدُّنْيَا وَمَا فِيهَا»

ความว่า “สองร็อกอะฮ์ก่อนศุบห์นั้น ดีกว่าโลกนี้ทั้งใบและสิ่งที่มีอยู่ในมัน” (มุสลิม 96 [725])

3. ละหมาดสุนัตฎุฮาสี่ร็อกอะฮ์ทุกเช้า

ท่านเราะสูลุลลอฮ์ คือลัลลิลลอฮุอะลยฮิวะสัลลัม ได้กล่าวไว้ว่า อัลลอฮ์ตรัสว่า : “โอ้ลูกหลานอาดัมเอ๋ย เจ้าอย่าได้แสดงความอ่อนแอต่อข้า ในการที่จะดำรงละหมาดสุนัตฎุฮาสี่ร็อกอะฮ์ของทุกเช้า แน่แท้ ข้ารับประกันที่จะตอบรับคำขอของเจ้า และจะปกป้องเจ้าจากสิ่งที่ไม่ปรารถนา ตั้งแต่เจ้าละหมาดเสร็จจนกระทั่งวันลับขอบฟ้า” (อัล-มุสตัดดีร็อก ของ อัล-หากิม 429 ดู สิลลีละฮ์ อัล-อะหาดีษ อัล-เศาะฮีหะฮ์ 1908)

สับฮา ทำดีต่อเพื่อนมนุษย์

ท่านเราะสูลุลลอฮ์ คือลัลลิลลอฮุอะลยฮิวะสัลลัม ได้กล่าวว่า
المَعْرُوفُ إِلَى النَّاسِ يَبْقَى صَاحِبَهُ مَصَارِعَ السُّوءِ، وَالْأَفَاتِ،
وَالْهَلَكَاتِ
ความว่า “การทำดีต่อเพื่อนมนุษย์ สามารถปกป้องจากการ
จู่โจมของสิ่งที่เลวร้าย โรคภัยทั้งหลาย และวิบัติภัยต่าง ๆ”
(อัต-ติรมิซีย์ 3549 ดู เศาะฮีหฺ อัลญามิอฺ อัลเศาะฮีร 4079)

โดยเฉพาะอย่างยิ่งการทำดีต่อผู้ป่วย และบุคคลทั่วไปเพื่อให้เขา
ปลอดภัยจากโรคระบาดนี้ ด้วยการสนับสนุนเงินบริจาคแก่ครอบครัวของเขา
สนับสนุนงบประมาณเพื่อจัดพิมพ์คู่มือและหนังสือ เช่นหนังสือคู่มือนี้
ส่วนพ่อค้าหรือผู้ประกอบการ ก็ขออย่าได้ผูกขาดหรือขึ้นราคาสินค้าซื้อขาย
ในช่วงสถานการณ์คับขันนี้เด็ดขาด อินชาอัลลอฮ์ เราทุกคนจะได้ปลอดภัย
จากโรคระบาดที่คุกคามอยู่

สับหก ปิดฝาภาชนะบรรจุอาหารและน้ำ

ท่านเราะสูลุลลอฮ์ คือลลัลลอฮุอะลัยฮิวะสัลลัม ได้กล่าวว่า
«غَطُّوا الْإِنَاءَ، وَأَوْكُوا السِّقَاءَ؛ فَإِنَّ فِي السَّنَةِ لَيْلَةً يَنْزِلُ فِيهَا وَبَاءٌ
لَا يَمُرُّ بِإِنَاءٍ لَيْسَ عَلَيْهِ غِطَاءٌ، أَوْ سِقَاءٍ لَيْسَ عَلَيْهِ وَكَاءٌ إِلَّا نَزَلَ
فِيهِ مِنْ ذَلِكَ الْوَبَاءِ»

ความว่า “ท่านทั้งหลายจงปิดภาชนะใส่อาหารและภาชนะ
บรรจุน้ำ เพราะแท้จริงในหนึ่งปีจะมีอยู่คืนหนึ่งที่โรคระบาด
ถูกส่งลงมา และมันจะไม่ผ่านภาชนะใดที่ไม่มีฝาปิด เว้นแต่
โรคระบาดนั้นจะลงไปในภาชนะดังกล่าว” (มุสลิม 99 [2014])

สับเจ็ด อ่านอาายะฮ์กุรซีก่อนนอน

จากอบู สุร็อยเราะฮ์ เราะวะฎียุลลอฮุอันฮีย์ ได้เล่าให้ท่านเราะสูล
คือลลัลลอฮุอะลัยฮิวะสัลลัม ฟังว่า “แท้จริงชัยฎอนได้บอกกับฉันว่า : เมื่อ
ท่านอยู่บนเสื่อปูที่นอน ท่านจงอ่านอาายะฮ์กุรซีตั้งแต่ต้นจนจบ แน่แท้ ท่าน
จะอยู่ในความดูแลและการปกป้องของอัลลอฮ์ และชัยฎอนจะไม่สามารถเข้า
ใกล้ท่านได้จนกระทั่งเช้า” ได้ยินดังนั้น ท่านเราะสูลุลลอฮ์ คือลลัลลอฮุอะลัยฮิวะ
สัลลัม จึงกล่าวว่า “พึงรู้เถิดว่า แท้จริงมันบอกความจริงกับท่านแล้ว
ในขณะที่ตัวมันนั้นคือจอมโกหก” (อัล-บุคอรี 2311, 3275, 5010)

مؤسسة السلام

สถาบันอิสลาม AL-SALAM INSTITUTE

บทที่สาม

วิธีการเอาชนะโรคระบาดโควิด-19

สำหรับผู้ที่ยังไม่ได้รับผลกระทบโดยตรงจากไวรัสโคโรนาหรือใครก็ตามที่แพทย์ได้ตรวจพบเชื้อ (ก็อดดะร็อลลอฮฺ วะมาชาฮฺ อะลัล - อัลลอฮฺทรงกำหนดแล้ว สิ่งที่จะพระองค์ประสงค์ก็จะทรงทำให้เกิด) เขาควรที่จะปฏิบัติดังนี้

หนึ่ง เชื่อมมั่นใน เกาะฎอ์ เกาะดร์ ของอัลลอฮ์

สิ่งหนึ่งสิ่งใดจะไม่เกิดขึ้น เว้นแต่ด้วยการอนุมัติจากอัลลอฮ์ ซึ่งพระองค์ได้บันทึกไว้ตั้งแต่ก่อนที่จะสร้างชั้นฟ้าและแผ่นดิน ดังนั้น จงศรัทธาในคำดำรัสนี้เถิด :

﴿ مَا أَصَابَ مِنْ مُصِيبَةٍ فِي الْأَرْضِ وَلَا فِي أَنْفُسِكُمْ إِلَّا فِي كِتَابٍ مِّنْ

قَبْلِ أَنْ نَّبْرَأَهَا إِنَّ ذَلِكَ عَلَى اللَّهِ يَسِيرٌ ﴿٢٢﴾ [الحديد: ٢٢]

ความว่า “ไม่มีเคราะห์กรรมหรือภัยพิบัติอันใดเกิดขึ้นในแผ่นดินนี้ และแม้แต่ที่เกิดขึ้นกับตัวของพวกเจ้าเอง นอกเสียจากได้มีบันทึกไว้แล้วในสมุดบันทึก(แห่งความรอบรู้ของเรา)

ก่อนที่เราจะให้มันบังเกิดขึ้นมา แท้จริง นั่นเป็นการง่ายมาก
สำหรับอัลลอฮ์” (อัล-หะดีด 22)

ท่านนบี ศ็อลลัลลอฮุอะลัยฮิวะสัลลัม กล่าวว่า “อัลลอฮ์ตะอาลาได้
กำหนดทุกสิ่งแก่มีคัลลูที่พระองค์สร้าง ก่อนที่จะสร้างชั้นฟ้าและแผ่นดินถึง
ห้าหมื่นปี” (มุสลิม หมายเลข 16 [2653])

สอง อตกนพร้อมกล่าวคำ อินนาลิลลาฮ์ วะอินนา อิลัยฮิ รอญีอุน

จงดีใจเกิดกับข่าวดีที่พระองค์อัลลอฮ์ดำรัสไว้ในอัลกุรอานว่า
﴿ وَنَبِّئِ الصَّابِرِينَ ﴿١٥٥﴾ الَّذِينَ إِذَا أَصَابَتْهُمُ مُصِيبَةٌ قَالُوا إِنَّا لِلَّهِ وَإِنَّا إِلَيْهِ
رَاجِعُونَ ﴿١٥٦﴾ أُولَئِكَ عَلَيْهِمْ صَلَوَاتٌ مِّن رَّبِّهِمْ وَرَحْمَةٌ وَأُولَئِكَ هُمُ
الْمُهْتَدُونَ ﴿١٥٧﴾ ﴾ [البقرة: 155-157]

ความว่า “...เจ้าจงแจ้งข่าวดีแก่บรรดาผู้อดทนเกิด คือบรรดาผู้
ที่เมื่อมีเคราะห์ร้ายมาประสบแก่พวกเขา พวกเขาก็กล่าวว่า
إِنَّا لِلَّهِ وَإِنَّا إِلَيْهِ رَاجِعُونَ แท้จริง พวกเราเป็นกรรมสิทธิ์
ของอัลลอฮ์ และแท้จริงพวกเราจะกลับไปยังพระองค์
ชนเหล่านี้แหละที่จะได้รับคุณงามความดีและความเมตตาจาก
พระเจ้าของพวกเขา ชนเหล่านี้แหละคือผู้ที่ได้รับทางนำ
อันถูกต้อง” (อัล-บะเกาะเราะฮ์ 155-157)

จงอย่าได้กระวนกระวายเศร้าโศกโดยเด็ดขาด แต่ทำใจให้สงบกับความเมตตาและพรจากพระองค์อัลลอฮ์ ด้วยความอดทนและมอบหมายแก่พระองค์เพียงผู้เดียว เพราะการกระวนกระวายเศร้าโศกนั้นเป็นหนึ่งในสาเหตุที่เพิ่มปัจจัยการเกิดโรคให้หนักขึ้นไปอีก

สาม ขอดุอาอ์

1. หมั่นกล่าวคำว่า *อัลหัมดุลิลลาฮ์ อะลา กุลลี หาด* - ขอสรรเสริญอัลลอฮ์ ในทุก ๆ สภาพที่ฉันประสบ

2. จงขอดุอาอ์ดังที่ท่านนบีอัยยูบเคยขอไว้

﴿ وَأَيُّوبَ إِذْ نَادَى رَبَّهُ أَيْ مَسْنَىٰ الصُّرِّ وَأَنْتَ أَرْحَمُ الرَّاحِمِينَ ﴿٨٣﴾ ﴾

[الأنبياء: 83]

ความว่า “และจงรำลึกถึงเรื่องราวของอัยยูบ เมื่อเขาได้ร้องเรียนต่อพระเจ้าของเขาว่า “แท้จริงแล้ว ข้าพระองค์นั้น ความทุกข์ยากได้ประสบแก่ข้าพระองค์ และพระองค์เท่านั้นเป็นผู้ทรงเมตตาที่สุดในหมู่ผู้เมตตาทั้งหลาย” (อัล-อันบิยาฮ์

83)

สถาบันอิสลาม AL-SALAM INSTITUTE

อัลลอฮ์ก็ทรงตอบรับดุอาอ์ของท่านว่า

﴿ فَاسْتَجَبْنَا لَهُ فَكَشَفْنَا مَا بِهِ مِنْ ضُرِّ ﴿٨٤﴾ ﴾ [الأنبياء: 84]

ความว่า “ดังนั้น เราได้ตอบรับการร้องเรียนของเขา แล้วเราได้ปลดเปลื้องสิ่งที่เป็นความทุกข์ยากแก่เขา” (อัล-อันบิยาฮ์ 84)

3. หมั่นดุอาอ์ด้วยดุอาอ์บทนี้

«اللَّهُمَّ اشْفِنِي، اللَّهُمَّ اشْفِنِي، اللَّهُمَّ اشْفِنِي شِفَاءً تَامًا عَاجِلًا لَا يُعَادِرُ سَقَمًا»

ความว่า “โอ้อัลลอฮ์ ขอให้ฉันหายเถิด โอ้อัลลอฮ์ ขอให้ฉันหายเถิด โอ้อัลลอฮ์ ขอให้ฉันหายอย่างสมบูรณ์ ในเร็ววันและไม่หวนกลับมาเจ็บป่วยอีก”

4. หมั่นดุอาอ์ด้วยดุอาอ์ของ ซุนนูน (นบีญุส อะลัยฮิสสลาม)

«لَا إِلَهَ إِلَّا أَنْتَ سُبْحَانَكَ إِنِّي كُنْتُ مِنَ الظَّالِمِينَ»

ความว่า “ไม่มีพระเจ้าอื่นใดนอกจากพระองค์ ทรงบริสุทธิยิ่งแล้ว แท้จริงข้าพระองค์เป็นหนึ่งในจำนวนผู้อธรรม” (ดุอาอ์นี้ในบทก่อนหน้า)

5. และหนึ่งในดุอาอ์ที่ดีที่สุดก็คือ

«اللَّهُمَّ إِنِّي أَسْأَلُكَ الْمَعَاةَ فِي الدُّنْيَا وَالْآخِرَةِ»

ความว่า “โอ้อัลลอฮ์ ฉันขอต่อพระองค์ ได้โปรดประทานความปลอดภัยทั้งในดุนยานี้และในอาคิเราะฮ์” (อิบนุ มาญะฮ์ หมายเลข 3851 เศาะฮี้หฺ อัล-ญามิอุ อัส-เศาะฮีร หมายเลข 5703)

พร้อม ๆ กับการที่เรากำลังขอดุอาอ์ จงใช้สื่อ ตะวัตสุล หรือการใช้ การงานที่ดีต่าง ๆ ที่เคยกระทำไว้เป็นการอ้างอิงในการวิงวอนต่ออัลลอฮ์

(ดูหลักฐานในเศาะฮีหฺ อัล-บุคอรีห์ หมายเลข 2272) และสามารถขอให้คนดี มีคุณธรรมที่ยังมีชีวิตอยู่ช่วยขออุอาฮ์ให้แก่ผู้ป่วยได้ด้วยเช่นกัน

สี่ เชื้อฟังและประพฤติดีต่อบิดามารดา

จงจำไว้ว่าการเชื้อฟังและประพฤติดีต่อบิดามารดานั้น เป็นหนึ่งในสาเหตุที่อัลลอฮ์จะประทานความจำเริญและให้รอดพ้นจากบะลาฮ์ การทดสอบ/ภัยพิบัติ

ห้า พยายามหาวิธีการรักษาที่ดี

ครั้งหนึ่งท่านนบี ศ็อลลัลลอฮุอะลัยฮิวะสัลลิม เคยถูกถามว่า
«يَا رَسُولَ اللَّهِ، أَنْتَدَاوَى؟ فَقَالَ: تَدَاوُوا فَإِنَّ اللَّهَ عَزَّ وَجَلَّ لَمْ يَضَعْ دَاءً إِلَّا وَضَعَ مَعَهُ شِفَاءً (دَوَاءً)، غَيْرَ دَاءٍ وَاحِدٍ الْهَرَمُ»
ความว่า โอ้ท่านนบี เราต้องรักษาโรคไหม ? ท่านนบีตอบว่า
“พวกท่านจงรักษาเถิด เพราะแท้จริงแล้วอัลลอฮ์จะไม่ส่งโรคมา
เว้นแต่จะส่งยารักษาไปด้วย ยกเว้นโรคเดียวเท่านั้นที่ไม่สามารถรักษาได้ คือ โรคแก่ชรา” (อบู ดาวูด หมายเลข 3588 ฮัต-ติรมิซีย์ 2038 อิบน์ มาญะฮ์ 3436)

นั่นคือการรักษาตามวิธีสุนนะห์ของท่านนบี ศ็อลลัลลอฮุอะลัยฮิวะสัลลิม และตามที่แพทย์ผู้เชี่ยวชาญได้แนะนำ พร้อมกับกำกับการบริโภคอาหาร เครื่องดื่มที่มีประโยชน์ เช่น

1. ดื่มน้ำซั่มซั่มพร้อมกับเนยตขอต้ออัลลอฮ์ให้หายป่วย
2. ดื่มน้ำอุ่น น้ำขิง น้ำกระเทียม เป็นต้น
3. ทานอินทผลัมอัศจรรย์วะฮ์เจ็ดเม็ด ทุกเช้าและเย็น (อัล-บุคอรีย์ หมายเลข 5445, 5768, 5769 มุสลิม หมายเลข 154 [2047])
4. ทานผักปลอดสารพิษ
5. ทานผลไม้ที่มีประโยชน์ (เช่นกล้วยน้ำว้าและอื่น ๆ)
6. ทาน *หับบะตุสเสาดอาห์* (ดู อัล-บุคอรีย์ หมายเลข 5687, 5688 มุสลิม หมายเลข 88 [2215] ดูเพิ่มเติมในหนังสือ คู่มือผู้ป่วย ของผู้เขียน หน้า 61)

หก มັນบรีจากาน

เศาะตะเกาะฮ์หรือบรีจากานพร้อมตั้งเจตนาขอเพื่อให้อัลลอฮ์ทำให้หายป่วย ท่านนบี ศ็อลลัลลอฮุอะลัยฮิวะสัลลัม กล่าวว่

«دَاوُوا مَرْضَاكُمْ بِالصَّدِيقَةِ»

ความว่า “จงรักษาผู้ป่วยของท่านด้วยการบรีจากาน” (ดู อัล-ญะบะรอญีย์ หมายเลข 10196 เศาะฮีหฺ อัด-ตฺริซึบ วะ อัด-ตฺริซึบ ของอัล-อัลบานีย์ หมายเลข 744)

เจ็ด พักผ่อนให้เพียงพอ

ควรนอนให้เพียงพอ อย่างน้อยหกชั่วโมงต่อวัน

แปด รำลึกถึงอัลลอฮ์ให้มาก

ด้วยการกล่าว ตัสบีหฺ (สูบหฺานัลดลลฮฺ) หรือ (สูบหฺานัลดลลฮฺิล อะซิมสูบหฺานัลดลลฮฺ วัะบิหฺัมดีฮฺ)

กล่าวตะฮฺลีล (ลาอิลลาฮะ อิลลัลลลฮฺ)

กล่าวตะหฺมีด (อัลหฺัมดุลิลลาฮฺ)

กล่าวตักบีร (อัลลฮูอูอักบร)

กล่าวเศาะละวาต (อัลลฮูสมมะ ค็อลลี อะลา มุหฺัมมัด วัะอะลาอาลี มุหฺัมมัด)

กล่าวเหาะละฮฺ (ลาเหาะละ วัะลา กุวัะตะ อิลลา บิลลาฮฺ)

กล่าวอิสติฆฺฟารและขออภัยโทษต่ออัลลฮฺให้มาก (อัลดัฆฟีรุลลฮฺ วัะอะตูบุ อิลัยฮฺ)

อย่างน้อยที่สุดก็ควรกล่าวในใจ ถ้าหากไม่มีเรี่ยวแรงหรือไม่สามารถกล่าวออกมาด้วยปากได้

เก้า คบวทต่ออัลลอฮ์

จงปฏิบัติตามหะดีษกุดสีฮฺนี้เถิด อัลลฮฺตะอะละลาตรัสว่า :

«أَنَا عِنْدَ ظَنِّ عِبْدِي بِي وَأَنَا مَعَهُ إِذَا دَعَانِي» وَفِي رِوَايَةٍ
«إِنْ ظَنَّ خَيْرًا فَلَهُ، وَإِنْ ظَنَّ شَرًّا فَلَهُ»

ความว่า “ข้าอยู่กับความคิดคะเนของบ่าวที่มีต่อข้า และข้าจะอยู่กับเขาเมื่อเขาขออภัยต่อข้า” (มุสลิม หมายเลข 19 [2675]) อีกสายรายงานหนึ่งระบุว่า “ถ้าหากเขาคิดดี (เช่น คิดว่าอัลลฮฺจะทรงทำให้เขาหายป่วย) เขาจะได้สิ่งนั้น และ

ถ้าหากเขาคิดสิ่งที่ไม่ดีก็จะได้สิ่งนั้น” (เศาะฮีห์ อิบนิ หิบบาน
หมายเลข 639)

ท่านนบี ศ็อลลัลลอฮุอะลัยฮิวะสัลลัม กล่าวว่า :

«لَا يَمُوتَنَّ أَحَدُكُمْ إِلَّا وَهُوَ يُحْسِنُ بِاللَّهِ الظَّنَّ»

ความว่า “คนหนึ่งคนใดในหมู่พวกท่านจงอย่าตาย เว้นแต่
จะต้องคิดในแง่ดีต่ออัลลอฮ์เสมอ” (มุสลิม หมายเลข 81
[2877])

สิบ สั่งใช้ในความดี ห้ามปรามความชั่ว ปิดสถานที่อบายมุข

พวกเราทุกคน โดยเฉพาะอย่างยิ่งหน่วยงานรัฐ มีหน้าที่จะต้องสร้าง
ความตระหนักและเอาจริงเอาจัง เพื่อรณรงค์ให้สังคมมีการสั่งใช้ในความดี
และห้ามปรามความชั่ว หยุดการกระทำบาปทุกประการ และพยายามให้มี
คำสั่งปิดสถานที่อบายมุข ผับ สถานบันเทิง ร้านเหล้า และร้านที่มีอาหาร
เครื่องดื่มต่าง ๆ ที่หะรอม หวังเพื่อให้อัลลอฮ์ได้ทรงขจัดโรคระบาดและ
ภัยพิบัตินี้ออกไป ขออัลลอฮ์ประทานความช่วยเหลือด้วยเถิด

สถาบันอิสลาม AL-SALAM INSTITUTE

บทที่สี่

ละหมาดในยามวิกฤติโรคระบาดโควิด-19

เราต่างรู้ดีว่าศาสนาอิสลามเป็นศาสนาแห่งความเมตตาและเรียบง่าย หนึ่งในนั้นคือการละหมาด ที่มีการผ่อนปรนเพื่อให้เบาลงในสถานการณ์เฉพาะบางประการ เช่น การละหมาดในยามที่มีความกลัว การเดินทาง ฝนตก และเจ็บไข้ได้ป่วย

หนึ่ง การละหมาดสำหรับผู้หญิง

สำหรับผู้หญิงนั้น การละหมาดที่บ้านจะมีความประเสริฐกว่า ซึ่งเป็นสิ่งที่ไม่มีการขัดแย้งกันในเรื่องนี้

สอง การละหมาดสำหรับผู้ชาย

การละหมาดสำหรับผู้ชายนั้นจะมีสามกรณีด้วยกัน

2.1 กรณีที่โรคเพิ่งเริ่มจะระบาด (วิกฤตขั้นแรก)

สำหรับคนปกติที่ยังไม่ติดเชื้อ ไม่มีโรคใด ๆ ไม่มีอาการตัวร้อน (ไม่สบาย) ไม่มีหวัด และแม้กระทั่งไอก็ไม่มี ก็ให้ไปละหมาดที่มีสยิดรวมกับผู้อื่นด้วยความระมัดระวังและปฏิบัติดังนี้

1. ให้เตรียมการอาบน้ำชำระมาดจากที่บ้าน
2. ให้สวมหน้ากากปิดจมูกและปาก
3. ให้ใช้เจลล้างมือเพื่อขจัดเชื้อ (ก่อนเข้ามัสยิดและหลังออกจากมัสยิด)
4. ให้ใช้ผ้าปูละหมาดส่วนตัวที่สะอาด ไม่ใช่ร่วมกับผู้อื่น
5. หลังจากเสร็จสิ้นการละหมาดให้รีบแยกย้าย และนั่งอ่านวิร็ดห่าง ๆ อย่างน้อยหนึ่งเมตร
6. ไม่สละมด้วยการจับมือและโอบกอดกัน
7. ให้รีบกลับบ้านทันทีหลังจากเสร็จสิ้นภารกิจละหมาด และไม่คุยสนทนาจนยึดเยื้อ
8. สำหรับผู้ที่ไม่ค่อยสบายห้ามไปมัสยิดอย่างเด็ดขาด เพราะอาจจะก่อให้เกิดผลกระทบต่อผู้อื่น
9. ทางที่ดีอิหม่ามนำละหมาดไม่ควรอ่านยาว
10. ให้ก้มหน้าลงขณะให้สละม เพื่อให้ไม่ให้ละอองจากการให้สละมนั้นไปโดนหน้าผู้ที่อยู่ด้านขวาและด้านซ้าย

2.2 กรณีที่เชื่อโรคกำลังระบาด (วิกฤตขั้นที่สอง)

อินซาล์ฮัลลอฮ์ เมื่อโรคเริ่มระบาดแต่ไม่รุนแรงอนุญาตให้อิหม่ามทำการละหมาดที่มีสยิดแบบรวมแต่ไม่ย่อ ระหว่างซุฮ์รกับอัสร์ และระหว่างมัฆริบกับอิซาอ์ให้อิหม่ามเลือกอ่านสุเราะหฺสั้น ๆ พร้อมกับปฏิบัติตามแนวทางที่กล่าวถึงแล้วในกรณีที่หนึ่งอย่างเคร่งครัด

عَنِ ابْنِ عَبَّاسٍ، قَالَ: جَمَعَ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ بَيْنَ الظُّهْرِ وَالْعَصْرِ، وَالْمَغْرِبِ وَالْعِشَاءِ بِالْمَدِينَةِ، فِي غَيْرِ خَوْفٍ، وَلَا مَطَرٍ [وفي رواية عنه: وَلَا فِي سَفَرٍ] فِي حَدِيثٍ وَكَيْفٍ: قَالَ: قُلْتُ لِابْنِ عَبَّاسٍ: لِمَ فَعَلَ ذَلِكَ؟ قَالَ: «كَيْ لَا يُخْرَجَ أُمَّتُهُ»، وَفِي حَدِيثِ أَبِي مُعَاوِيَةَ: قِيلَ لِابْنِ عَبَّاسٍ: مَا أَرَادَ إِلَى ذَلِكَ؟ قَالَ: «أَرَادَ أَنْ لَا يُخْرَجَ أُمَّتُهُ»

ความว่า จากท่านอิบนุ อับบาส เราะฎียัลลอฮุอันฮุ กล่าววาท่านเราะฮ์สูล คือลัดลัดลอสุอะลยฮิวะลล์ลัม ได้ทำการละหมาดรวมระหว่างซุฮ์รกับอัสร์ และมีฆริบกับอิซาอ์ที่เมืองมาดีนะฮ์โดยที่ไม่มีภาวะวิกฤติความกลัวหรือฝนตก (อีกสายรายงานหนึ่งจากท่านอิบนุ อับบาส เช่นกันระบุว่า ไม่ใช่สาเหตุการเดินทาง) และจากหะดีษที่รายงานโดยวาเกียุกกล่าววว่า ฉันได้ถามอิบนุ อับบาส ว่า ท่านเราะฮ์สูลทำเช่นนั้นเพราะเหตุใด? เขาตอบว่า เพื่อไม่ให้เกิดความยากลำบากแก่ประชาชาติของท่าน และจากหะดีษของอบู มุอาวียะฮ์ มีคนถามอิบนุ อับบาส เราะฎียัลลอฮุอันฮ์ ว่า ท่านเราะฮ์สูลปฏิบัติเช่นนั้นเพื่ออะไร?

เขาตอบว่า ท่านไม่ต้องการให้เกิดความยากลำบากแก่
ประชาชนชาติของท่าน (มุสลิม หมายเลข 54 [705])

หะดีษเศาะฮี้ห์นี้เป็นหลักฐานที่ชัดให้กับเราว่า สามารถทำการ
ละหมาดรวมได้ เนื่องจากกลัวต่อโรคระบาดนี้ที่มีการแพร่เชื้ออย่างรวดเร็ว
พร้อมทั้งได้สร้างอันตรายแก่มวลมนุษย์มากกว่าอันตรายของโรคปกติ และ
อันตรายมากกว่าสาเหตุอื่น ๆ ที่อนุญาตให้ละหมาดรวมได้ เช่นละหมาดรวม
เนื่องจากเจ็บป่วย ฝนตก และภาวะหนาวจัดอีกทั้งยังยากลำบากมากกว่า
การละหมาดรวมเนื่องจากอยู่ในการเดินทางเสียอีก ที่มากไปกว่านั้นก็คือ
ท่านนบี ศ็อลลัลลอฮุอะลัยฮิวะสัลลัม ยังเคยละหมาดรวมไม่ใช่เพราะสาเหตุที่
กล่าวมาข้างต้น แต่เป็นเพราะแค่ต้องการให้เกิดความง่ายดายแก่ประชาชาติ
ของท่านเท่านั้น ดังนั้นเมื่อเปรียบเทียบกับสภาพเหตุการณ์ของเราที่เชื้อโรค
กำลังระบาดถึงวิกฤติขั้นที่สองแล้วนั้น เราจำเป็นต้องปฏิบัติตาม
สุนนะฮ์ของการผ่อนปรนในเรื่องดังกล่าวนี้ วัลลอฮุอะอูลัม

สำหรับผู้ที่ไม่เห็นด้วยกับการปฏิบัติตามหะดีษที่ถูกต้องจากท่านนบี
ศ็อลลัลลอฮุอะลัยฮิวะสัลลัม ที่มีการผ่อนปรนและความง่ายดายแก่
ประชาชาติของท่าน ทั้งที่ท่านนบีเป็นผู้ที่เต็มไปด้วยความเมตตา ก็ขอให้เขา
ละหมาดหัวเวลาที่มีสยิดพร้อมกับคนอื่น ๆ ด้วยการปฏิบัติตามเงื่อนไขทั้งสิบ
ประการที่อธิบายไว้แล้วก่อนหน้านี้อย่างเคร่งครัด หรือไม่ก็ให้เขาละหมาด
พร้อมกับครอบครัวที่บ้านอันเนื่องจากกลัวต่อโรคระบาดได้ วัลลอฮุอะอูลัม

2.3 กรณีที่เชื่อโรคกำลังระบาดอย่างหนัก (วิกฤตขั้นที่สาม)

เมื่อโรคระบาดแพร่กระจายอย่างหนักตามที่ทางการได้ประกาศไว้ การละหมาดที่บ้านพร้อมกับครอบครัวในช่วงต้นเวลาย่อมประเสริฐกว่าการไปละหมาดที่มีสยิด เพราะการละหมาดที่มีสยิดพร้อมกับบุคคลอื่น ๆ อาจเป็นเหตุให้ติดเชื้อหรือแพร่เชื้อแก่ผู้อื่นได้ และยังเป็นกรปลีกตัวจากภยันตรายหรือสิ่งไม่ดี เพื่อรักษาความปลอดภัยของตัวเองและผู้อื่น โดยเฉพาะอย่างยิ่งเชื้อโรคที่ติดต่อง่ายและอันตรายเช่นเชื้อไวรัสโคโรนาโควิด-19 นี้

การละหมาดวันศุกร์ก็สามารถหยุดได้เช่นกันตามคำสั่งของหน่วยงานรับผิดชอบวินิจฉัยข้อกำหนดทางศาสนา เพราะผู้คนที่มาละหมาดวันศุกร์มีจำนวนมาก และเชื้อโรคมีโอกาที่จะแพร่กระจายสู่คนอื่น ๆ มากกว่าการละหมาดปกติ ถ้าหากสถานการณ์การแพร่ระบาดอยู่ในขั้นรุนแรง (ดู อัล-บุคอรีย์ หมายเลข 901 มุสลิม หมายเลข 26 [699] อัน-นะวะวีรีย์ กล่าวว่า หะดีษนี้เป็นหลักฐานที่ว่า การละหมาดวันศุกร์นั้นงดไม่ต้องกระทำได้ เนื่องจากสาเหตุฝนตกและเหตุอื่นที่คล้ายกัน นี้ที่คณะในมัซฮับเราและมัซฮับอื่น ดู ชัรห์ เศาะอีห์ มุสลิม 5/206)

ส่วนมุอ์ซซิม (ผู้ประกาศละหมาด) ในสถานการณ์ที่โรคกำลังระบาดอย่างหนัก ให้ทำหน้าที่เพียงแค่กล่าวเสียงอะซานเพื่อแจ้งเข้าเวลาละหมาดพร้อมกับกล่าวประโยค (صَلُّوا فِي رِحَالِكُمْ) หมายถึง จงละหมาดที่บ้าน (ที่พำนัก) ของพวกท่าน

สำหรับอิมามและมุอ์ซซิม (ผู้ประกาศละหมาด) ที่ยังไม่เจ็บไข้ได้ป่วยและไม่ติดเชื้อ ก็สามารถทำการละหมาดสองสามคนด้วยกันได้ โดยปิด

เป็นการเฉพาะไม่ต้องชักชวนผู้อื่นมาละหมาดพร้อมกับพวกเขา
วัลลอฮุอะอูลัม

2.4 มั่นเพียรในการประกอบศาสนกิจส่วนตัวที่บ้าน

ในสถานการณ์ที่โรคกำลังระบาดอย่างหนักเช่นนี้ ควรหมั่นเพียร
ในการประกอบศาสนกิจส่วนตัวที่บ้านให้มาก เช่น การละหมาดเราะวาติบ
ก่อนและหลังละหมาดฟัจรุล ละหมาดฎุฮา ละหมาดอิติหีดัยเยอ์หรืออะฮ์ หรือ
อย่างน้อยสามหรืออะฮ์ อ่านอัลกุรอาน สอนและสร้างความใกล้ชิดกับคน
ในครอบครัว ดูอาห์ด้วยดูอาห์มุสตะญาบ ซิกิร ตะฮ์ลีล ตัสบีหฺ อีสติฆฟาร
เตาบัต เศาะละวาตต่อท่านเราะสูล ศ็อลลัลลอฮุอะลัยฮิวะสัลลัม พร้อมกับทำ
เศาะตะเกาะฮ์บริจาตทาน และถือศีลอด

ท่านเราะสูล ศ็อลลัลลอฮุอะลัยฮิวะสัลลัม ได้กล่าวว่า

«فَصَلُّوا أَهْلَ النَّاسِ فِي بُيُوتِكُمْ، فَإِنَّ أَفْضَلَ الصَّلَاةِ صَلَاةَ الْمَرْءِ
فِي بَيْتِهِ إِلَّا الْمَكْتُوبَةَ»

ความว่า “ให้ผู้คนทั้งหลาย จงละหมาด (สุนัต) ที่บ้านของ
พวกท่านเถิด เพราะการละหมาดที่ประเสริฐที่สุดของมนุษย์หนึ่ง
นั้น คือการละหมาดที่บ้านของเขา นอกจากละหมาดฟัจรุล
(ให้ละหมาดที่มีสยิดดีกว่า)” (อัล-บุคอรีห์ หมายเลข 731)

อัลลอฮ์ตรัสว่า

﴿ فَلَوْلَا أَنَّهُ كَانَ مِنَ الْمُسَبِّحِينَ ﴿١٤٣﴾ لَلَّيْتُ فِي بَطْنِهِ إِلَى يَوْمِ يُبْعَثُونَ ﴿١٤٤﴾ ﴾ [الصافات: ١٤٣-١٤٤]

ความว่า “หากว่าเขา(นบีญนูด)ไม่ได้เป็นคนหนึ่งในหมู่ผู้ที่ตัสบีหฺต่ออัลลอฮ์แล้วไซ้ร เน้นอนเขาจะต้องอยู่ในท้องปลาจนกระทั่งวันคืนฟื้นชีพ” (อัศ-ศ็อฟฟาต 143-144)

อิบนุ มัสอูด กล่าวว่า ไม่มีท่านนบีคนใดจากบรรดานบีที่ถูกทดสอบด้วยภัยพิบัติใด ๆ นอกจากจะต้องขอความช่วยเหลือด้วยการกล่าวตัสบีหฺอย่างมากมาย

อิหม่าม อัช-ชาฟีอีฮ์ กล่าวว่า ฉันไม่เห็นสิ่งใดที่มีประโยชน์ในการเผชิญหน้ากับโรคระบาดมากไปกว่าการตัสบีหฺให้มาก (หิลยะฮ์ อัล-เอาลียาฮ์ 9/136)

مؤسسة السلام
สถาบันอิสลาม AL-SALAM INSTITUTE

مؤسسة السلام

สถาบันอิสลาม AL-SALAM INSTITUTE

บทที่ห้า

การอดทนและเสียชีวิตจากโรคระบาดโควิด-19

ผู้ใดที่นับถือศาสนาอิสลามแล้วได้เสียชีวิตลง (อินนาลิลลาฮ์ วะอินนา อิลัยฮิ รอญิอูน) อันเนื่องมาจากโรคระบาดไวรัสโคโรนา โควิด-19 หรือโรคที่คล้ายคลึงกัน ด้วยความที่เขาอดทนอดกลั้นต่อบททดสอบนั้น เราขออวยอาลัย และหวังว่าเขาจะได้เป็นผู้หนึ่งในหมู่ผู้ที่ตายชะฮีด

ผลบุญของความอดทนต่อโรคระบาด

ท่านหญิงอาอิชะฮ์ได้ถามท่านนบี ศ็อลลัลลอฮุอะลัยฮิวะสัลลัม เกี่ยวกับโรคระบาด ฏอฮูน (กาฬโรค) ท่านได้ตอบว่า

«أَنَّه كَانَ عَذَابًا يَبْعَثُهُ اللَّهُ عَلَى مَنْ يَشَاءُ، فَجَعَلَهُ اللَّهُ رَحْمَةً
لِلْمُؤْمِنِينَ، فَلَيْسَ مِنْ عَبْدٍ يَقَعُ الطَّاعُونَ، فَيَمُوتُ فِي بَلَدِهِ [وَفِي
رَوَايَةٍ عَنْ أَحْمَدَ: فِي بَيْتِهِ] صَابِرًا مُحْتَسِبًا، يَعْلَمُ أَنَّهُ لَنْ يُصِيبَهُ
إِلَّا مَا كَتَبَ اللَّهُ لَهُ، إِلَّا كَانَ لَهُ مِثْلُ أَجْرِ الشَّهِيدِ»

ความว่า “แท้จริงแล้ว โรคระบาดภูอูนนั้นเป็นบททดสอบหนึ่ง ที่ถูกส่งมาให้โดนกับผู้ที่อัลลอฮ์ทรงประสงค์ แต่พระองค์ทำให้มันเป็นความเมตตาแก่บรรดาผู้ศรัทธา ดังนั้น ไม่มีผู้ศรัทธาคนใดที่โดนภูอูนนี้ แล้วเขาพังกักกันตัวเองอยู่ภายในพื้นที่ที่เขาอาศัยอยู่ (ในสายรายงานของอิมามอะหฺมัดระบุ ฟ่านักที่บ้านของเขา) ด้วยความอดทนและหวังผลบุญจากอัลลอฮ์ พร้อมกับเชื่อมั่นว่าโรคนี้ไม่ได้โดนเขา นอกจากเป็นสิ่งที่อัลลอฮ์ทรงกำหนดไว้แล้ว เขาย่อมจะได้รับผลบุญเสมือนผลบุญผู้ที่ตายชะฮีด” (อัล-บุคอรีห์ หมายเลข 5734)

อินนู หะญูร อัล-อัสเกาะลานีย์ ได้กล่าวว่า ความประเสริฐนี้สำหรับผู้ที่อดทนต่อโรคระบาดที่โดนเขา ถึงแม้เขาจะไม่เสียชีวิตก็ตาม (ฟีตห์ อัล-บารี 6/42) ดังนั้น เราหวังว่าผู้ที่อดทนในการกักเก็บตัวเองอยู่แต่ที่บ้าน หรืออดทนรักษาตัวที่โรงพยาบาลตามจำนวนวันที่คาดว่าหายจากโรค จะได้รับความประเสริฐนี้

ท่านนบี ศ็อลลัลลอฮุอะลัยฮิวะสัลลิม ได้กล่าวว่า

«خَمْسَةٌ : الْمَطْعُونُ وَالْمَبْطُونُ وَالْغَرِيقُ وَصَاحِبُ الْهَدْمِ وَالشَّيْءُ فِي سَبِيلِ اللَّهِ الشَّهَادَةُ»

ความว่า “ผู้ที่ตายชะฮีดนั้นมีห้าสาเหตุด้วยกัน

1. โรคระบาดภูอูน (หรือโรคอื่น ๆ ที่ระบาดสู่คนเป็นจำนวนมาก)
2. โรคเกี่ยวกับอวัยวะในท้อง
3. ตายเพราะจมน้ำ

4. ตายเพราะถูกของหนักถล่มทับร่าง (เช่น ก้อนหิน เหล็ก
ก้อนไม้ และอุบัติเหตุบนท้องถนน)
5. ตายในสมรภูมิรบในหนทางของอัลลอฮ์” (อัล-บุคอรีย์
หมายเลข 653, 2829 มุสลิม หมายเลข 164 [1914])

และมีระบุเพิ่มอีกจากสายรายงานอื่น ๆ เช่น

6. ท้องอืด โรคกระเพาะ
7. ไฟไหม้
8. ผู้หญิงที่เสียชีวิตจากการคลอดลูกหรือเสียชีวิตในขณะที่มี
เลือดหลังคลอด (ดูในอัล-มุวัฏฏะฮ์ 1/233-234 มุสนัด
อะห์มัด หมายเลข 23753 อับูดาวูด หมายเลข 3111 อัน-
นะสาอีฮ์ หมายเลข 1846)

พึงรู้เถิดว่า การเสียชีวิตจากโรคระบาดนั้นมีเกียรติ เพราะอัลลอฮ์ได้
ทรงมอบเกียรตินี้แก่เศาะหาบะฮ์จำนวนหนึ่ง เช่น อับูดุบายะฮ์ อามิร บิน
อัล-ญุรรอฮ์, มุอาซ บิน ญะบัล, ยะซีด บิน อบี ซุฟยาน, ซุเราะห์บิล บิน
หะสะนะฮ์, อับู ญุนดุล สะฮัล บิน อุมร์ และอัล-ฟัจญัล บิน อับบาส
เราะฎียัลลอฮุอันฮุม (อัล-บิตายะฮ์ วะ อัน-นิฮายะฮ์ 9/164)

หวังว่าอัลลอฮ์จะทรงมอบสถานะการตายชะฮีดแก่พวกเรา ไม่ว่า
จากสาเหตุใดสาเหตุหนึ่งก็ตาม วัลลอฮุอะกบาร

مؤسسة السلام

สถาบันอิสลาม AL-SALAM INSTITUTE

บทที่หก สรุปส่งท้าย

อัลหัมดุลิลลาฮ์ ขอสรรเสริญขอบคุณอัลลอฮ์ผู้ทรงทำให้เราปลอดภัยจากบะลาฮ์ภัยพิบัติในดินยาและการลงโทษในอาคิเราะฮ์

นี่คือเนื้อหาทั้งหมดที่ผู้เขียนได้รวบรวมและเรียบเรียงโดยสังเขปเกี่ยวกับคู่มือในการเผชิญหน้าโรคระบาดไวรัสโคโรนา โควิด-19 เพื่อเป็นข้อแนะนำให้กับพี่น้องทั้งชายหญิงที่ล้วนเป็นประชาชาติของท่านนบีมุหัมมัด คือลลิลลอฮุอะลัยฮิวะสَّلَام หวังเป็นอย่างยิ่งว่า พระองค์อัลลอฮ์จะประทานความบะเราะกะฮ์ให้หนังสือเล่มนี้เป็นประโยชน์กับทุกคน ผู้เขียนขอจบท้ายด้วยการขออ้อดัจนี่

لَا إِلَهَ إِلَّا اللَّهُ الْعَظِيمُ الْحَلِيمُ، لَا إِلَهَ إِلَّا اللَّهُ رَبُّ الْعَرْشِ
الْعَظِيمِ، لَا إِلَهَ إِلَّا اللَّهُ رَبُّ السَّمَاوَاتِ وَرَبُّ الْأَرْضِ وَرَبُّ الْعَرْشِ
الْكَرِيمِ، اللَّهُمَّ إِنَّا نَسْأَلُكَ بِأَسْمَائِكَ الْحُسْنَى وَصِفَاتِكَ الْعُلَى أَنْ
تَغْفِرَ لَنَا ذُنُوبَنَا كُلَّهَا وَأَلَّا تُؤَاخِذَنَا بِمَا أَخْطَأْنَا وَبِمَا فَعَلَّ
الْجَاهِلُونَ مِنَّا، اللَّهُمَّ إِنْ كَانَ هَذَا الْوَبَاءُ وَالْبَلَاءُ بِذَنْبِ أَرْكَبْنَا
فَإِنَّا تَائِبُونَ إِلَيْكَ رَاجِعُونَ، رَبَّنَا اكْشِفْ عَنَّا الْعَذَابَ إِنَّا
مُؤْمِنُونَ.

اللَّهُمَّ يَا مُنَزِّلَ الدَّاءِ الْكُشِفُ لَنَا الدَّوَاءَ وَاجْعَلْهُ فِي أَيْدِينَا سَهْلًا
 مَيْسُورًا، وَاشْفِنَا وَاشْفِ مَرْضَانَا وَارْحَمْ مَوْتَانَا بِقُضِيِّكَ وَكَرَمِكَ
 وَجُودِكَ يَا أَكْرَمَ الْأَكْرَمِينَ، اللَّهُمَّ اصْرِفْ عَنَّا وَارْفَعْ عَنَّا وَعَنْ
 الْعِبَادِ وَالْبِلَادِ الْوَبَاءَ، وَنَجِّنَا مِنَ الطَّعْنِ وَالطَّاعُونِ وَالْبَلَاءِ.
 اللَّهُمَّ إِنَّا نَعُوذُ بِكَ مِنَ الْبَرَصِ وَالْجُنُونِ وَالْجُدَامِ وَالْوَبَاءِ وَسَيِّئِ
 الْأَسْقَامِ، اللَّهُمَّ اجْعَلْنَا جَمِيعًا فِي حِرْزِكَ وَكَتْفِكَ وَحِفْظِكَ
 وَضَمَانِكَ وَعَفْوِكَ وَعَافِيَتِكَ وَعَوْنِكَ وَعِنَايَتِكَ وَسِرِّكَ وَلُطْفِكَ
 وَقَضِيَّتِكَ وَرَحْمَتِكَ وَاحْرُسْنَا فِي حِصْنِكَ الْحَصِينِ وَحَبْلِكَ الْمَتِينِ
 وَاحْفَظْنَا فِي عَيْنِكَ الَّتِي لَا تَنَامُ، وَأَعِنَّا عَلَى صِدْقِ التَّوَكُّلِ عَلَيْكَ
 وَحُسْنِ الْإِعْتِصَامِ بِكَ وَحَدِّكَ لَا شَرِيكَ لَكَ، يَا ذَا الْجَلَالِ
 وَالْإِكْرَامِ، إِنَّكَ عَلَى كُلِّ شَيْءٍ قَدِيرٌ.

وَصَلَّى اللَّهُ عَلَى نَبِيِّنَا مُحَمَّدٍ وَعَلَى آلِهِ وَصَحْبِهِ وَسَلَّمَ. وَسُبْحَانَ
 رَبِّكَ رَبِّ الْعِزَّةِ عَمَّا يَصِفُونَ. وَسَلَامٌ عَلَى الْمُرْسَلِينَ. وَالْحَمْدُ لِلَّهِ
 رَبِّ الْعَالَمِينَ.

มัสยิดอติบาตุรเราะหิมาน ฟาฏอนี

4 ๕๕๒๒๒ 1441

หนังสือเล่มนี้จัดพิมพ์โดย

เงินบริจาคของผู้มีจิตศรัทธา

และจบสมทบทุนจากองค์กรต่าง ๆ อาทิ

มูลนิธิเพื่อการอุดมศึกษาอิสลามภาคใต้ | มูลนิธิอัลสลามเพื่อเยาวชน
สหกรณ์อิสลามอินนูอัฟฟาน จำกัด | สหกรณ์มหาวิทยาลัยฟาฏอนี
ชมรมมุสลิมะฮุนราชิวาส | ฝ่ายกิจการสตรี สถาบันอัลสลาม
บริษัท พีทีดียะลา 1431 | ร้านยาเภสัชชุมชน | Indah Mind Malaysia

Smgrouop | สมาคมवादิลไนล์

مؤسسة السلام
๗๗

สถาบันอัลสลาม AL-SALAM INSTITUTE

สถาบันอิสลาม มหาวิทยาลัยฟาฏอนี
เชิญชวนบริจาคเพื่อช่วยเหลือผู้ภัยโควิด-19

ร่วมห่วงใย ผู้ภัยโควิด19

รับบริจาค

- 300 บ.** สำหรับตั้งกองทุนเพื่อช่วยครอบครัวในภาวะวิกฤติ
- 15 บ.** สำหรับผลิตและแจกหน้ากากแบบผ้า
- 50 บ.** สำหรับเจลล้างมือ ขนาด 50 ml

บริจาคได้ที่

บัญชีเลขที่ **030-1-43378-6** ธนาคารกสิกรไทย
ชื่อบัญชี เพื่อ กองทุนเพื่อผู้ประสบภัย

บัญชีเลขที่ **932-3-10191-5** ธนาคารกรุงไทย
ชื่อบัญชีสถาบันอิสลาม มหาวิทยาลัยฟาฏอนี

โทร **089-5971230** คุณอินตุลการ์ม อัสมะแอ

ติดต่อสอบถามได้ทาง เฟซบุค
ฝ่ายพัฒนาสังคมและสวัสดิการ สถาบันอิสลาม
www.facebook.com/akhidmat